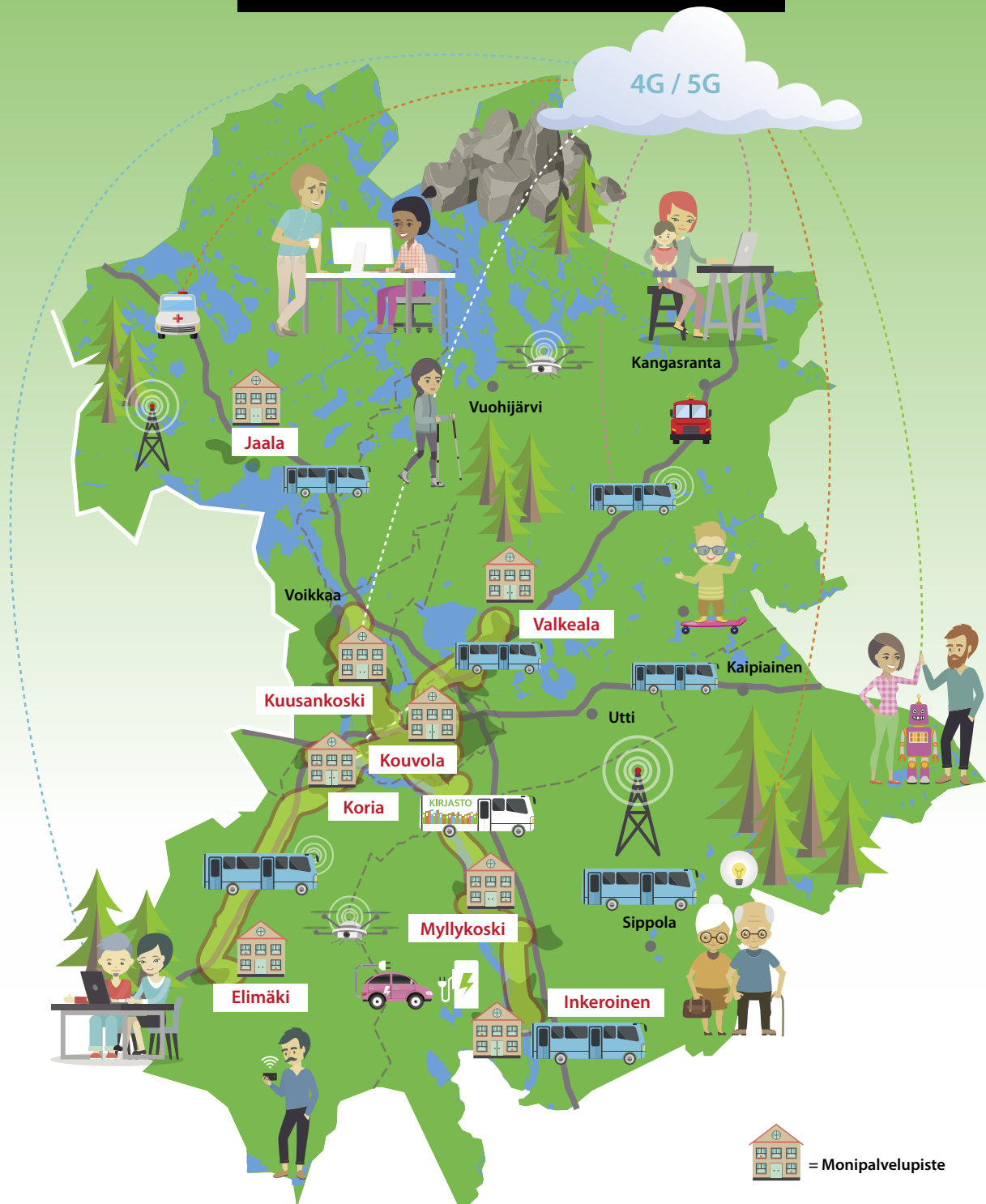

PALVELUMALLI PM2030 RAPORTTI

Meidän Kouvola IHMISTEN YHTEISÖ

4.1.2017

Sisältö

Tiivistelmä	4
1 Palvelumalliehdotus	6
1.1 Aluekeskukset ja monipalvelupisteet	6
1.1.1 Aluekeskukset rakentuvat askel askeleelta vuodesta 2017	7
1.1.2 Monipalvelupisteiden tilat ja resurssit	8
1.1.3 Aluekeskusten ja monipalvelupisteiden teemoja	10
1.2 Alueparlamentti	12
1.3 Aluetoiminnan rahoitus, alueparlamentit	13
1.4 Aluekeskusten nimeämisen etuja	15
2 Digitalisaatio	16
3 Kuntatalous ja palveluverkkojen tiivistäminen	20
3.1 Valtuustokyselyjen tuloksia	20
3.2 Paikallinen kehittäminen tulevaisuustutkijoiden ja VM:n selvitysraportin mukaan	21
3.3 Kaupungin elinvoima maakuntahallintouudistuksen jälkeen	21
3.4 Kouvola-tarinaa	22
4 Ohjausryhmä ja työryhmä	23
4.1 Palvelumalliväli raportin julkaisu, osallistaminen ja kommentit	23
5 Palvelumallityön eteneminen ja aluetoiminnan riskeihin varautuminen	25
6 Keskeisiä käsitteitä	26
7 Liitteet	27

Tulevaisuuden palvelumalli 2030

Aluekeskuksista elinvoimaa

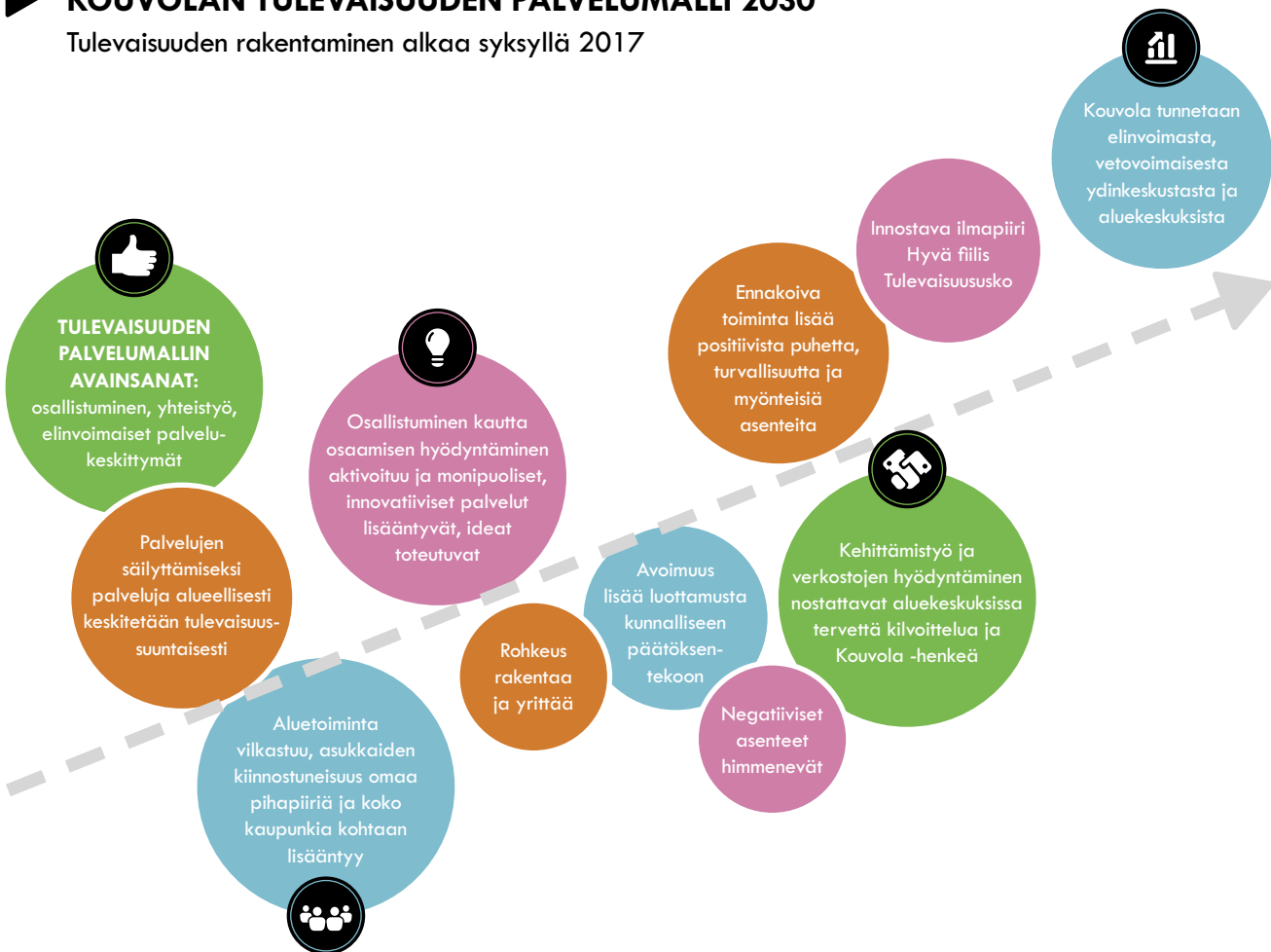
Kouvolan tulevaisuuden palvelumalli perustuu aluekeskuksiin, joihin keskitetään asiakastarpeisiin pohjautuvia paikka- ja rakennussidonnaisia palveluja. Tulevaisuuden palvelumalli noudattaa Kouvolan kaupunkistrategian linjauksia, katso liite 3. Aluekeskuksiin perustettavien monipalvelupisteiden palveluja täydennetään aluekeskusten vaikutusalueilla tarkoituksenmukaisilla lähipalveluilla sekä sähköisillä ja liikkuvilla palveluilla. Kouvolaan muodostetaan yhteistyössä asukkaiden kanssa kustannustehokas, mahdollisimman esteetön

ja helposti saavutettava palveluverkosto. Kouvolan ydinkeskustan vetovoimaisuuden kasvattaminen on keskeistä, mutta koko kaupungin vetovoimaa lisää myös se, että joukkoliikenneyhteyksien varrella sijaitsevista aluekeskuksista muodostetaan nykyistä elinvoimaisempia palvelukeskittymiä.

Kannustamalla kaupungin asukkaita, yhteisöjä ja yrittäjiä uudellaan yhdessä tekemiseen, ideoita toteuttavaan ja tulevaisuuskasvuun lisäävään toimintaan, on mahdollista kääntää Kouvola kasvun suuntaan. Kaupungin myönteinen kehitys mahdollistaa laadukkaiden palvelujen säilymisen aluekeskuksissa.

► KOUVOLAN TULEVAISUUDEN PALVELUMALLI 2030

Tulevaisuuden rakentaminen alkaa syksyllä 2017

Osallisuus on laaja käsite. Se tarkoittaa esimerkiksi asukkaiden mahdollisuutta vaikuttaa kaupungin toimintaan. Osallisuus vahvistaa asukkaiden kaupungin toimintaan kuulumisen ja mukanaolon tunnetta. Osallisuus liitetään usein omaehtoiseen kansalaistoimintaan tai järjestötoimintaan, mutta osallisuuden tunne on oleellista myös edustukselliselle demokratialle. Osallisuus lisää asukkaiden mielenkiintoa kuntaa kohtaan - aktiivisuus lisääntyy, negatiivisuus ja syrjäytyneisyys vähentyvät. Osallisuus ei ole itsestään selvää. Se vaatii onnistuakseen järjestelmällistä ja pitkäkestoista tukea ja erilaisia vuorovaikutuskeinoja. Osallistuminen voi luoda uusia toimintamalleja, joilla asukkaat tulevat paremmin kuulluiksi ja kaupunkiorganisaatio tietoisemmaksi asukkaiden tarpeista. Osallisuuden vahvistamisessa on ennen kaikkea kyse luottamuksen rakentami-

Etenemistoimenpiteitä

Palvelumallin hyväksymisen jälkeen valtuusto nimeää aluekeskukset ja asukkaiden ehdotuksesta alueparlamentit sekä myöntää vuosittaisen aluekehittämisrahan. Aluekeskuksiin perustetaan olemassa olevan palvelutoiminnan yhteyteen monipalvelupisteitä, joihin julkisia paikkaan ja rakennuksiin sidottuja palveluja aikaa myöten keskitetään. Samalla synergiaetujen lisäämiseksi edistetään erilaisten yritysten, yhdistysten ja osuuskuntien toimintojen siirtämistä monipalvelupisteisiin, jolloin voidaan tehokkaammin ottaa käyttöön digitalisaation, palvelumuotoilun ja yhteiskehittämisen menetelmiä.

1 Palvelumalliehdotus

Kouvolaan ehdotetaan aluekeskuksiin perustuvaa palvelumallia, joka on johdettu valtionvarainministeriön selvitysraportissa esitetyistä kuntademokratian kehittämismalleista, ja jonka kuntalaki sallii.

Uuden kuntalain 36 §:ssä alueellisesta toimielimestä todetaan seuraavaa:

”Valtuusto voi asettaa alueellisia lautakuntia tai johtokuntia edistämään kunnan osa-alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Valtuusto voi päättää, että alueellisen toimielimen jäsenet tai osa jäsenistä valitaan kunnan asianomaisen osa-alueen asukkaiden esityksestä.

Alueellisen toimielimen tehtävänä on kunnan päätöksentekoon vaikuttaminen sekä kunnan osa-alueen kehittäminen. Alueelliselle toimielimelle tulee varata mahdollisuus lausunnon antamiseen kuntastrategian sekä talousarvion ja -suunnitelman valmistelussa sekä asioissa, joiden ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus kunnan asukkaiden ja palvelun käyttäjien elinympäristöön, työnteekoon tai muihin oloihin. Alueellisen toimielimen muista tehtävistä ja toimivallasta määrätään hallintosäännössä.”

KESKEISINÄ TAVOITTEINA ON LISÄTÄ:

- Kaupungin sisäistä elinvoimaa
- Asukkaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia
- Avointa viestintää
- Kaupunginosien tasapuolisuutta
- Kaupungin tulevaisuususkkoa, innostavaa ilmapiiriä ja myönteisten asioiden esilletuontia
- Uudenlaisia yhdessä tekemisen tapoja
- Asukkaille mielenkiintoista toimintaa
- Tilojen käyttöastetta
- Sähköisiä ja liikkuvia palveluja
- Uusia työtilaisuuksia ja yritystoimintaa
- Ennaltaehkäisyä
- Eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostoitumista

ALUEEN OMALEIMAISUUS

Alueellinen asukastoiminta vahvistaa Kouvolaan tunnettu- na paikkana, jossa kehitetään asioita ja välitetään toinen toisistamme. Palvelumalli tarjoaa meille mahdollisuuden kehittää asuinalueitamme ja vaikuttaa elinympäristöömme

asioihin. On vain meistä kiinni, haluammeko käyttää mahdollisuutta. Alueen erilaisuus on rikkaus. Kouvolaan tarvitaan aluekokemuksia, jotka muuttavat koko kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa.

1.1 Aluekeskukset ja monipalvelupisteet

”Kuntapalvelut eivät häviä – ne kootaan samaan pihapiiriin.”

Aluekeskus on maantieteellinen alue, josta tulevaisuudessakin saa paikkasidonnaisia palveluja. Se on asiakastarpeisiin muuntuva kunta- ja yrityspalveluiden sekä vapaaehtoistoiminnan keskittymä - pihapiiri. Jokaisessa aluekeskuksessa on monenlaisen toimintaan ja yhteisöllisyyteen virittävä monitoimipiste tai -pisteitä. Palveluja ja toimintoja alueellisesti keskittämällä mahdollistetaan yhdessä työskentely ja teknologisten ratkaisujen hyödyntäminen. Tavoitteena on tyytyväinen asiakas ja kustannustehokkuus. Alueellisella keskittämällä tavoitellaan taloudellisia, fyysisiä ja digitaalisia synergiaetuja sekä edistetään interaktiivisuutta ja joukkoistamista sekä yhteisöllisyyttä.

Palvelumalliehdotuksessa lähtökohtana on tilastokeskuksen tilastolliset suuralueet. Näistä on muodostettu palvelumallin viisi suuraluetta. Suuralueet on erotettu kartassa katkoviivalla. Kuusankosken ja Jaalan alueet on yhdistetty palvelumallin yhdeksi suuralueeksi, ja muut alueet muodostuvat entisten kuntien alueista. Jatkossa suuralueet, eli aluekeskusten vaikutusalueet kehittyvät asukkaiden optimaalisten kulkuyhteyksien mukaan.

Jokaisella suuralueella on aluekeskus. Aluekeskukset ovat taajaan asuttuja alueita kartalla. Aluekeskukset on merkitty karttaan valkoisella. Aluekeskukset ovat seuraavat: 1. Anjalankosken aluekeskus (Inkeröisten ja Myllykosken taajamat), 2. Elimäen aluekeskus (Elimäen kk:n ja Korian taajamat), 3. Kouvolan aluekeskus (Kouvolan keskusta-alue) 4. Kuusankosken aluekeskus (Kuusankosken ja Jaalan taajamat), 5. Valkealan aluekeskus (Valkealan kk, Niinistö, Jokela).

Aluekeskuksissa on yksi tai useampi monipalvelupiste. Kullekin monipalvelupisteelle alueen asukkaat antavat alueen omaleimaisuutta korostavan nimen. Aluekeskusten monipalvelupisteet palvelevat optimaalista väestöaluetta niiden ympärillä.

5 ALUE- KESKUSTA

Aluekeskus on maantieteellinen alue, josta tulevaisuudessakin saa kiinteitä palveluja.

VIISI ALUEKESKUSTA:

1. Anjalankosken aluekeskus
2. Elimäen aluekeskus
3. Kouvolan aluekeskus
4. Kuusankosken aluekeskus
5. Valkealan aluekeskus

KOHTAAMISEN PAIKKA

Haluamme, että Kouvola tunnetaan uuden yhteisöllisen ajan kaupunkina, jossa me asukkaat rakennamme yhdessä hyvää arkea. Yhteisöllisyyttä voi rakentaa lähipiirissä, omassa kaupunginosassa tai maailmalla. Tehokkaat verkostot, teknologia ja sosiaalinen media mahdollistavat sen, että kehittäminen ja ideat lähtevät liikkeelle. Me huolehdimme toisistamme ja rakennamme yhdessä uudenlaista hyvinvointia. Asukkaat, viranhaltijat ja muut voivat kohdata, suunnitella ja keskustella.

1.1.1 Aluekeskukset rakentuvat askel askeleelta vuodesta 2017

Rakentamisessa sovelletaan kokeilu - pilotointi - hyvien käytäntöjen kopiointi -menetelmää.

Päätöksentekijöiden hyväksymä suunnitelma palvelumallista ja aluekeskuksista on perusta jatkovalmistelulle, joka aloitetaan vuoden 2017 syyskaudella. Vuoden 2018 talousarvioon esitetään määrärahat monipalvelupisteiden perustamiselle. Aluekeskukset ja niiden monipalvelupisteet rakentuvat eritahdistisesti. Alueelliset olosuhteet, palvelutarve, rakennuskanta ja kehittämistahto sekä kyvykkään, innostuneen vetäjän tai tiimin löytyminen vaikuttavat toiminnan kehittymiseen. Aluekeskusten välinen terve kilvoittelu voi lisätä kehittämisen intoa.

Aluekeskuksiin keskitetään niiden vaikutusalueella hajallaan olevia muita kuin tarpeellisiksi lähipalveluiksi määriteltyjä paikkaan sidottuja palveluja. Jatkossa aluekeskukset ovat kaupunkikeskusta-alueen lisäksi paikkoja, joissa on tarjolla sähköisten ja muiden palvelujen lisäksi myös paikka- ja rakennussidonnaisia palveluja. Edelleen kuitenkin tarvitaan pysyvän tilan ja paikan vaativia tärkeiksi katsottuja lähipalveluja muuallakin kuin ainoastaan aluekeskuksissa. Aluekeskusten vaikutusalueilla on tarjolla liikkuvia ja sähköisiä (etenä ym. annettavia) palveluja. Siellä on myös monia kylätaloja, kenttiä, uimarantoja, joiden ylläpidosta paikalliset yhteisöt vastaavat. Ylläpitoa voidaan resurssien puitteissa eri tavoin tukea.

Jos palveluja varten pitää rakentaa uusia rakennuksia, ne rakennetaan pääsääntöisesti aluekeskuksiin. Jos kuntalaiset voivat luottaa siihen, että he saavat tarvitsemiaan palveluita aluekeskuksista myös tulevana vuosina, niin aluekeskukset toimivat kasvualustoina uusille palveluyrityksille ja asuinrakentamiselle. Alueparlamentin tehtäviin kuuluu alueen palvelutarpeen arviointi ja kehittämissuunnitelman laatiminen.

Tulevaisuuden palvelumalli tähtää helposti saavutettaviin aluekeskuksiin, joihin nykyisiä hajallaan olevia palveluja alueellisesti keskitetään. Myös aluekeskusten sisällä olevia palveluja keskitetään tarpeen mukaan. Aluekeskukset muodostavat verkoston. Aluekeskusten vaikutusalueella olevista palveluista ja palveluyksiköistä muodostetaan aluekeskuksiin monipalvelupisteitä ensisijaisesti kaupungin omistamiin tiloihin. Monipalvelupisteistä muodostetaan yhteiskäyttötiloja, joita palvelutuottajien lisäksi voivat myös muut sidosryhmät hyödyntää. Ratamo- ja Perhekeskusten palveluverkot osaltaan tukevat palvelumallin rakentumista.

Aluekeskusten palveluja korvataan ja täydennetään mahdollisuuksien mukaan sähköisillä ja liikkuvilla palveluilla, kun se on perusteltua. Sähköisten palvelujen avulla kuntalaisille tarjotaan uusia asiointin väyliä. Sähköiset palvelut mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman asiointin. Sähköisiä palveluja lisäämällä ja fyysisiä käyntejä vähentämällä voidaan myös henkilöstöresursseja kohdentaa uudella tavalla.

Aluekeskuksissa olevat palvelut, niiden määrä ja laatu vaihtelevat aluekeskuksittain mm. asiakastarpeiden mukaan. Aluekeskuksiin keskitetään julkisia palveluja ja sinne pyritään saamaan monipuolisesti myös yksityisiä ja kolmannen sektorin palveluja. Aluekeskusten toiminnan luonne, sisältö ja yhteydet muihin palveluihin tarkentuvat yhdessä alueen asukkaiden kanssa.

Kaupungin keskusta-alueelle keskitetään kalliita, harvoin tarvittavia tai erityisosaamista vaativia palveluja. Keskusta-alueella kiinteitä, tilaa vaativia palveluja yhdistetään samoihin kiinteistöihin tai toisiaan lähellä oleviin tiloihin. Keskusta-alueen ulkopuolella voidaan järjestää/ylläpitää alueellisen tasapuolisuuden takia myös sellaisia palveluja, jotka eivät ole perusteltavissa pelkän kustannusvertailun näkökulmasta.

Aluekeskuksiin perustuvan palvelumallin yhtenä tavoitteena on nostaa tilojen käyttöastetta ja lisätä monikäyttöisyyttä. Julkisia tiloja pitää avata mahdollisimman laaja-alaisesti eri tahojen käyttöön. Suunnittelussa otetaan huomioon myös kestävän kehityksen periaatteet ja ennaltaehkäisevä toiminta. Innovatiiviset ja uudenlaisen toimintatavan mukaiset palvelut helpottavat ja sujuvoittavat kaupunkilaisten palvelujen saantia.

KUSTANNUSTEN KASVUN HILLITSEMINEN PALVELUJEN UUDENLAISILLA JÄRJESTÄMISTAVOILLA

- Kustannusten hillitsemiseksi palvelurakenteita on muutettava, palveluverkkoja tiivistettävä ja palveluja keskitettävä aluekeskuksiin ja niiden sisällä erilaisiin monipalvelupisteisiin.
- Palvelujen sähköistämistä, digitalisaatiota, etänä annettavia palveluja, automatiikkaa ja muita teknologisia ratkaisuja pitää hyödyntää.
- Henkilöstön työnjakoa on uudistettava, osaamista vahvistettava ja hyödynnettävä.

PALVELUJEN KYSYNNÄN JA TARJONNAN PAREMPI VASTAAVUUS

- Kuntalaisten palvelutarpeiden tunnistamista (asiakasprofilointi) on tehostettava.

ASIAKKAAN JA OMAISEN OSALLISUUTTA JA VASTUUTA YHTEISÖSTÄ LISÄTÄÄN JA VASTUUSEEN KANNUSTETAAN (kaupunkistrategia)

- Aktiivisessa kansalaisyhteiskunnassa kuntalaiset ovat vahvasti osallisia ja yhä enemmän ottavat vastuuta omasta ja lähiyhteisön hyvinvoinnista.
- Kuntalaiset ja erilaiset sidosryhmät osallistuvat yhteistyössä palvelutoimintaan
- Itsepalvelun merkitys kasvaa.

1.1.2 Monipalvelupisteiden tilat ja resurssit

Monipalvelupisteitä sijoitetaan kaupungin kiinteistöihin muiden palveluiden yhteyteen aluekeskuksiin. Tiloista tehdään muunneltavia, moneen tarkoitukseen soveltuvia. Resursseja säästävää teknologiaa ja automatiikkaa (avaukset, lukitukset, valaistus, ilmastointi) otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön. Tilojen käyttöastetta nostetaan toimintatapoja kehittämällä, ylimääräisistä tiloista luopumalla ja taloudellisten resurssien salliessa jopa uusia tiloja rakentamalla. Monipalvelupisteille valitaan soveltuvimmat sijainnit ja rakennukset yhdessä alueen asukkaiden kanssa.

Monipalvelupisteet voisivat tietyin järjestelyin alkuvaiheessa sijaita seuraavissa rakennuksissa:

ANJALANKOSKEN ALUEKESKUS

- Inkeroinen (Päätie 23 ent. Keski-laaksotalo" tai ent. lukio)
- Myllykoski (kirjasto)

ELIMÄEN ALUEKESKUS

- Elimäki kk (kirjasto tai kunnanvirasto)
- Korja (monitoimitila, kirjasto)

KOUVOLAN ALUEKESKUS

- Kouvolan ydinkeskusta (pääkirjasto)

KUUSANKOSKEN ALUEKESKUS

- Kuusankoski (Kuusankoski-talo tai lähialue)
- Jaalan kk (kirjasto)

VALKEALAN ALUEKESKUS

- Valkeala kk (kirjasto tai yhtenäiskoulu)

Kaupungin ydinkeskustaan muodostetaan yksi monipalvelupiste (esim. pääkirjastoon). Tarpeen mukaan monipalvelupisteen perustamista muuallekin keskusta-alueella voidaan harkita (esim. Eskolanmäki, Lehtomäki). Monipalvelupisteiden perustamisella tavoitellaan säästöjä yhdistämällä vähävolyyymisia toimintoja.

MONIPALVELUPISTEEN RESURSSITARPEITA

- Tilat ja niiden kalustaminen (ostaminen tai leasing)
- Yhteiset teknologiset laitteet, ohjelmat ja työalustat (avoimet rajapinnat, avoin data, pilvipalvelut, verkkokokousmahdollisuudet)
- Vastuuhenkilöt kullekin monipalvelupisteelle (yhteisötyön palveluhenkilöstö tai muut henkilöt voivat toimia alue- ja monipalvelupisteiden vetäjinä tai/ja alueparlamenttien avustajina)
- Opastusta ja perehdytystä uusiin toimintatapoihin
- Aluekeskuksiin voidaan palkata myös työttömiä työnhakijoita.
- Alueparlamentille monipalvelupisteen tilojen käyttö on maksutonta, samoin tilojen lyhytaikainen tavanomainen käyttö yhteisöille (yhdistykset ja järjestöt) ja alueen asukkaille. Pidemmäksi yhtäjaksoiseksi ajaksi tai kaupalliseen tarkoitukseen luovutettavista tiloista peritään käypä (markkinaehtoinen) vuokra, jonka suuruuden päättää tilapalvelut.

Aluekeskusten resursseja voidaan käyttää joustavasti kaikkien aluekeskusten kesken mm. liikkuvat-, kiertävät- ja etäpalvelut.

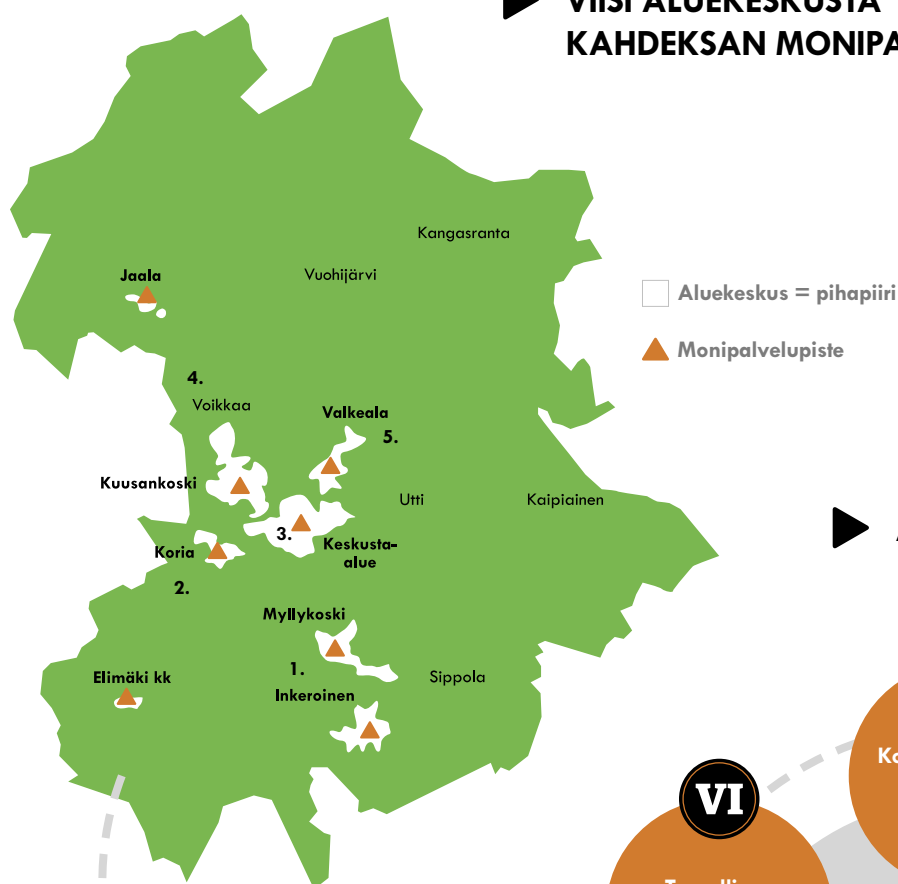
8 MONIPALVELU-PISTETTÄ

Kiinteät palvelut samasta paikasta. Sijaitsevat aluekeskuksissa. Kunnallisten palveluiden lisäksi monipalvelupisteet ovat yritysten, yhdistysten ja asukkaiden käytössä. Toiminnot ja palvelut vaihtelevat pisteittäin.

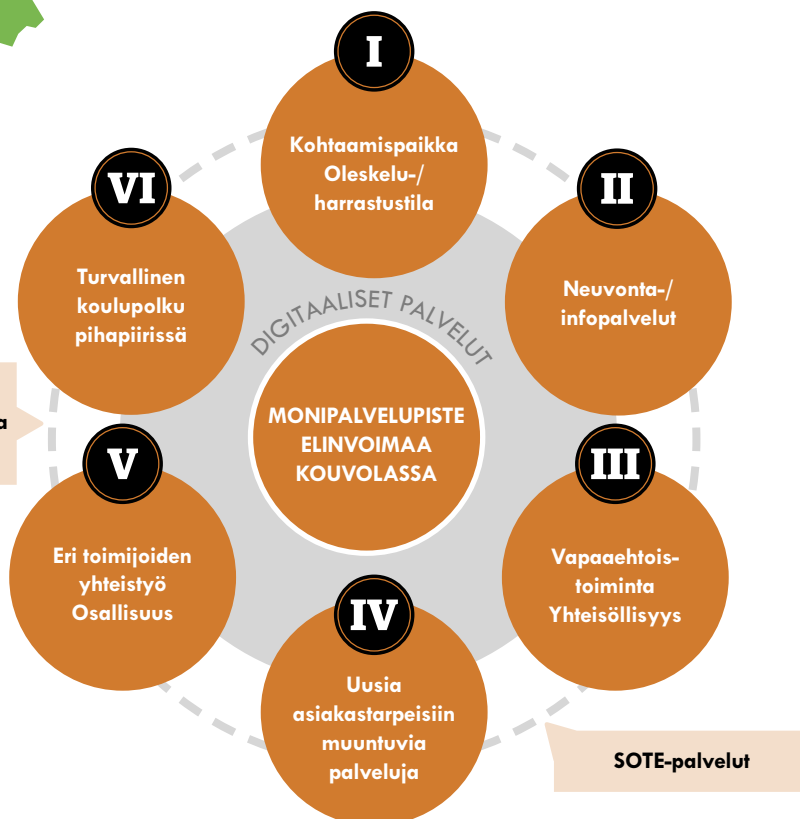
1.1.3 Aluekeskusten ja monipalvelupisteiden teemoja

Anjalankosken, Elimäen, Kouvolan, Kuusankosken ja Valkealan aluekeskukset ja monipalvelupisteet sekä teemat.

► VIISI ALUEKESKUSTA KAHDEKSAN MONIPALVELUPISTETTÄ

► ALUEKESKUSTEEMAT

Aluekeskuksessa ja monipalvelupisteessä palveluja muunnetaan palvelutarpeiden mukaan, otetaan käyttöön uusia palvelukonsepteja, tehostetaan tilojen käyttöä ja edistetään myös alueen turvallisuutta. Monipalvelupisteiden tilat toimivat kokoontumistiloina hyvien teknisten valmiuksiensa ansiosta.

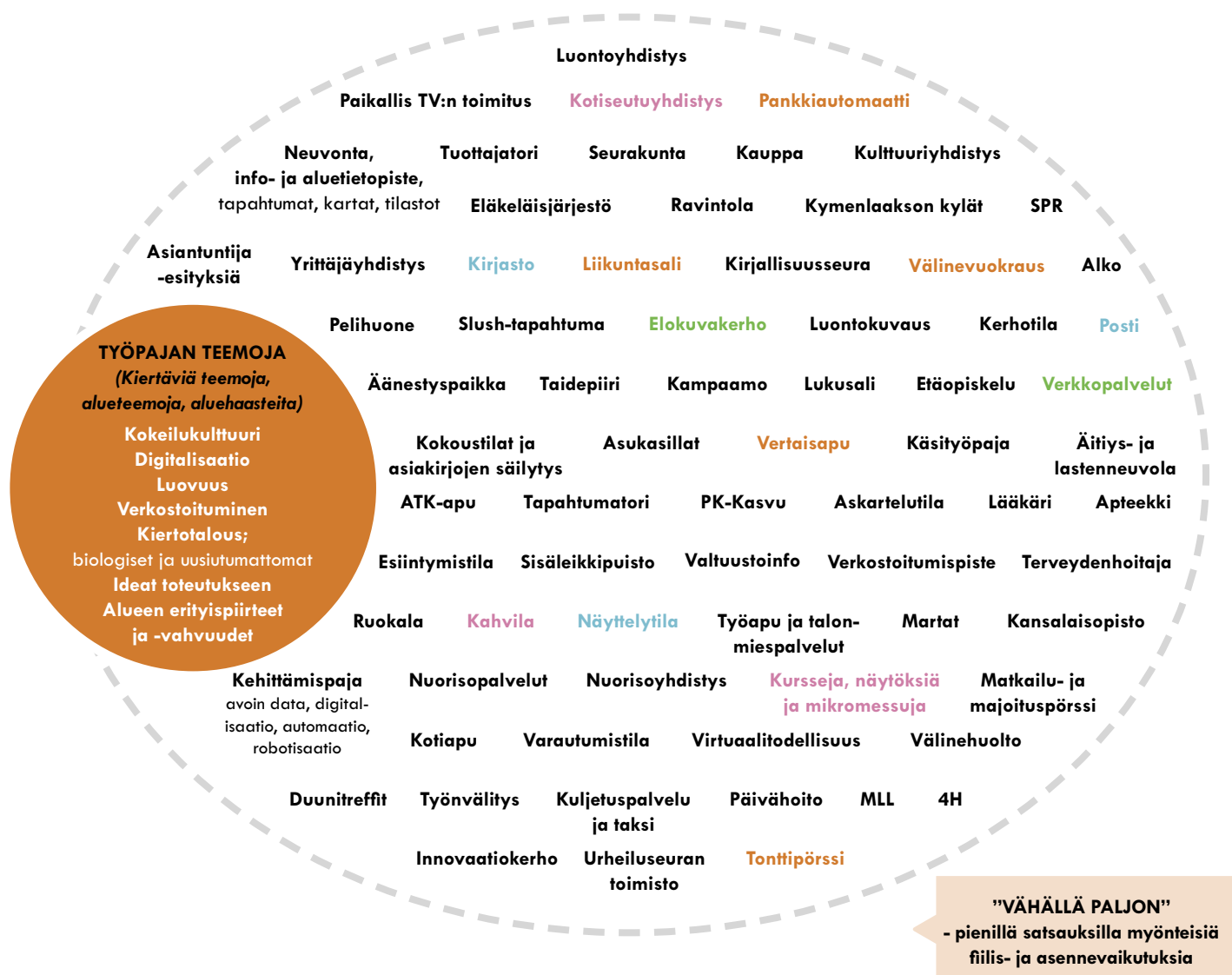
MEIDÄN KOUVOLA

Kaupungin voima on meissä, jotka innokkaasti parannamme ympäristöä ja samalla kasvatamme kotikaupunkimme maistaa. Kouvolassa meille jää enemmän omaa aikaa, koska palvelut ovat lähellä. Liikenneyhteydet toimivat ja kaupunki on turvallinen. Täällä voi nauttia lukuisista tapahtumista, yhdistystoiminta on aktiivista ja luonto lähellä. Toiminta ja rauha ovat lähellä toisiaan.

Monipalvelupisteissä asukkailla on mahdollisuus osaamisensa esittelyyn aluekeskuksittain.

Mansilla voidaan järjestää kerran vuodessa teemoitettu yhteispäivä, jolloin aluekeskukset esittelevät osaamistaan. Monipalvelupisteissä kehittämishenkilöt ja verkostoitumisekspertit voivat kokoontua ja ulkopuolisia asiantuntijoita voidaan kuulla tiettyinä viikonpäivinä joko paikan päällä tai verkon välityksellä.

► Aluekeskuksen/monipalvelupisteen palvelu- ja toimintaesimerkkejä (Esityksiä voi seurata paikan päällä tai verkon kautta kaikkialla)

1.2 Alueparlamentti

Alueparlamentit osallistuvat alueen asukkaiden tarvitsemien palvelujen suunnitteluun, järjestämiseen ja alueen kehittämiseen. Kuntalaisilla on alueparlamenttien kautta todellista suunnittelu-, päätös-, toimi- ja

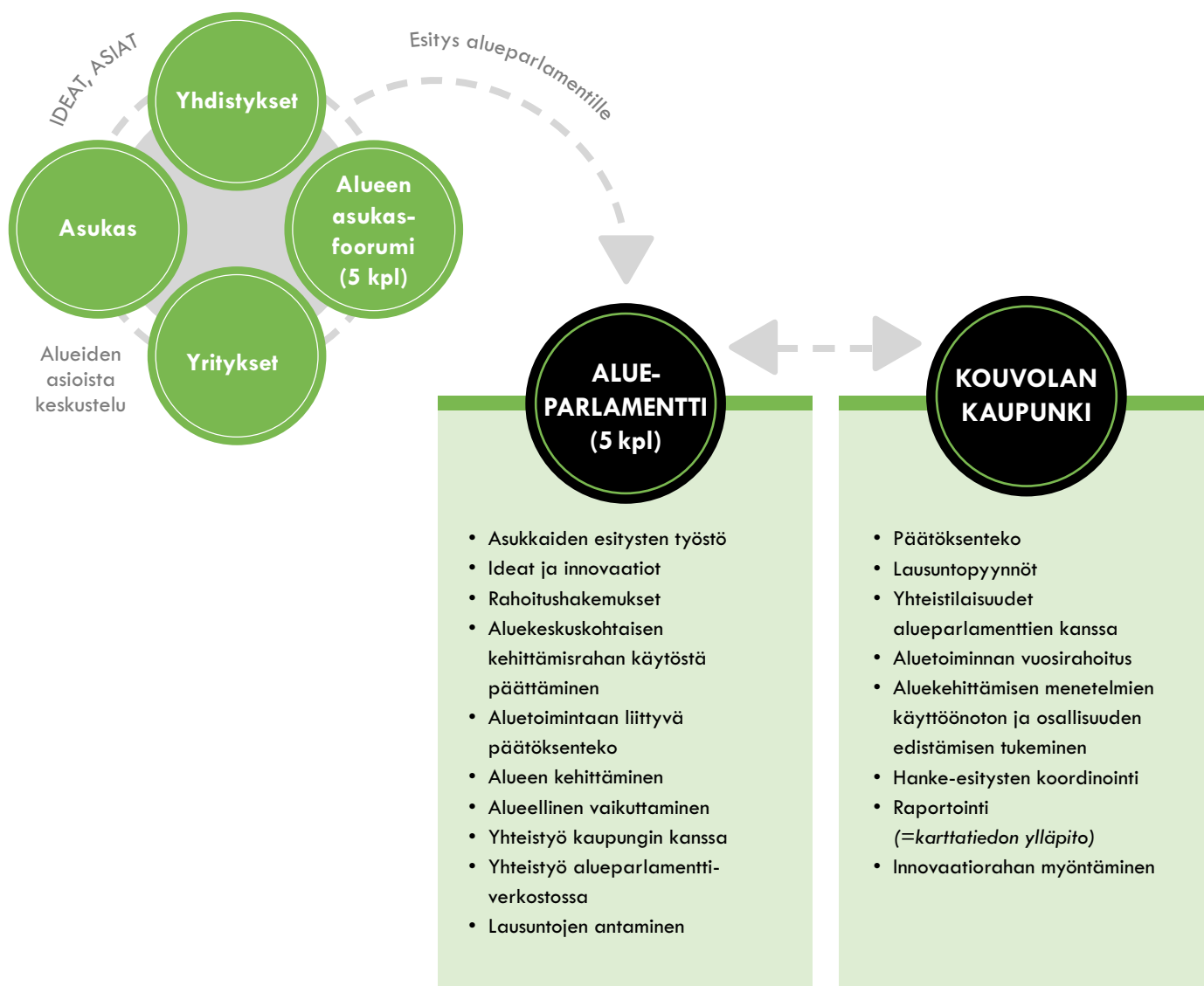
budjettivaltaa itseään ja lähiympäristöään koskevissa asioissa. Kunnan roolina on tukea alueparlamenttien toimintaa. Alueparlamentin tehtävistä ja toimivallasta määrätään kaupungin hallintosäännössä.

► Aluekehittäminen ja –päätöksenteko Kouvolassa

Nykyinen aluetoiminta (asukasareena, aluesorvi...) korvataan alla olevan kuvan mukaisesti.

Aluekeskukset: Anjalankoski, Elimäki, Kouvola, Kuusankoski ja Valkeala.

Aluekeskukset toimivat myös yhdessä ja innovaatorahaa voidaan hakea useammalle alueelle yhdessä.

ALUEPARLAMENTIN TEHTÄVIÄ

- Alueen palvelutarpeen arviointi ja alueen kehittämissuunnitelman laatiminen
- Kaupungin myöntämän vuosittaisen kehittämisrahan, 2 euroa/asukas, käytöstä päättäminen
- Alueen ja alueen palveluiden kehittäminen ja alueella toteutettavista kokeiluista päättäminen
- Suunnitelman ja ehdotusten tekeminen kaupungin taloustilanteen edellyttämien aluetta koskevien säästöjen kohdistamisesta, julkisten palveluiden kustannustehokkuuden lisääminen, palveluverkkojen tiivistäminen, tilojen käytön tehostaminen, toimipisteiden sijoittaminen ym.
- Vaikuttaminen kaupungin päätöksentekoon
- Lausuntojen antaminen asioista, joiden ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus alueen asukkaiden elinympäristöön, työnteeseen tai muihin olosuhteisiin
- Monipalvelupisteiden toiminnallisen sisällön suunnitteleminen yhdessä asukkaiden ja sidosryhmien kanssa
- Osallistuminen alueen asumispalveluiden, liikennejärjestelyjen ja palveluhankkeiden suunnitteluun yhteistyössä kaupungin kanssa
- Verkostoituminen muihin aluekeskuksiin
- Ehdotusten tekeminen palvelujen sähköistämisestä ja digitaalisten palveluiden käytön edistämisestä
- Yrittäjyyden edistäminen

ALUEPARLAMENTIN JÄSENET JA TOIMINTA

- PM2030 -ohjausryhmä toimii alueparlamenttien jäsenten nimitysvaliokuntana, joka pyytää jäsen ehdotuksia Kouvolan kaupungin yhteistyön palveluilta, nuorisovaltuustolta, alueiden yrittäjäjärjestöiltä, muilta yhdistyksiltä ja järjestöiltä, oppilaitoksilta, oppilaskunnilta sekä avoimena hakuna. Nimitysvaliokunta laatii ehdotuksen alueparlamenttien kokoonpanosta.
- Alueparlamentin jäseniksi halutaan eri-ikäisiä ja -taustaisia kaupunkilaisia, joilla on osaamista elämän eri alueilta (esimerkiksi kehittämis-, verkosto- tai digitalisaatio-osaamista; yrittäjyyden ja liiketoiminnan osaamista; sosiaalista, kulttuurista tai yhteiskunnallista osaamista) ja halu olla mukana kehittämässä omaa elinympäristöään.
- Valtuusto nimeää alueittain kuhunkin alueparlamenttiin 7-11 jäsentä neljän vuoden toimikaudeksi
- Jäsenten asuinpaikan tulee olla asianomaisella suuralueella
- Kaupunginvaltuutetuilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus alueparlamenteissa.
- Alueparlamentin jäsenten ja erityisesti alue- ja monipalvelupistetoimintaa vetävien motivoituneisuus ja osallistuminen on tärkeää toiminnan onnistumiselle.
- Alueparlamentti kokoontuu vähintään 4 kertaa vuodessa
- Kokouksiin sovelletaan kaupungin palkkiosääntöä

1.3 Alue toiminnan rahoitus, alueparlamentit

Kouvolan kaupungin yhtenä kehittämispainopisteenä muiden kärkihankkeiden rinnalla on asiakastarvetta vastaava palvelutarjonta ja -verkko. Se edellyttää asiakkaan kuulemistä, ennaltaehkäisyyn panostamista ja yhteisöllisyyden kehittämistä. Maakuntaudistuksen toteutuessa Kouvola tarvitsee rakenteellisia muutoksia. Tarvitaan innovatiivisia esityksiä ja niistä lähteviä kokeiluja ja sellaisten onnistumisten käyttöönottoja, jotka kasvattavat kaupungin elinvoimaa ja lisäävät ennakoivasti hyvinvointia. Tarvitaan uusia toimintatapoja ja menetelmiä, joilla eliminoidaan kalliiden korjattavien vahinkojen syntyä.

Uusia toimintatapoja syntyy, kun asukkaat otetaan laajemmin mukaan kaupungin kehittämiseen. Sitä edistää, kun kaupungin budjettirahoitusta osittain suunnataan myös alue-toimintaan. Suhteellisen pienillä panostuksilla (muutama promille budjetin loppusummasta) tavoitellaan merkittäviä mentaalihyötyjä (esim. tulevaisuusko, myönteinen kasvuretoriikka, identiteetti, ilmapiiri). Aluekeskusten kehittämiseen tarkoitettu hakemuspohjaista innovaatorahaa voidaan jakaa suhteutettuna asukaslukuun tai sitä voidaan myöntää yhdessä useammalle aluekeskukselle. Innovaatoraha voidaan jättää myös kokonaan jakamatta, jolle esille nouse riittävän innovatiivisia esityksiä.

Suomessa on kymmenkunta paikkakuntaa, joissa on alueellisia toimielimiä mm: Vantaalla vuoden 2011 alusta 7 alue-toimikuntaa, Oulussa vuoden 2013 alusta 22 alueellista yhteistyöryhmää, Rovaniemellä vuoden 2013 alusta 6 aluelautakuntaa ja kylien neuvottelukunta, Mikkeliä vuoden 2013 alusta 4 aluejohtokuntaa ja kylien neuvottelukunta 2007. Lohjalla alueiden johtokunta ja 8 alue-toimikuntaa.

Kouvolan syntyvaiheessa 2008–2009 keskusteltiin alue toiminnan käyttöönottoamisesta. Toimintamallia ei tuolloin katsottu ajankoh- taiseksi. Jossain vaiheessa oli esillä, että alue toimintaan varattai- siin vuosittain noin 30 euroa/asukas (30 euroa x 90 000 asukasta = 2,7 milj.euroa).

Monissa Euroopan maissa on käytössä jonkinasteisia osallistuvan budjetoinnin malleja. Iso-Britanniassa toteutetaan osallistuvaa bud- jetoimintaa monessa eri muodossa. Yhtä ainoaa osallistuvan budjetoi- nin mallia ei ole olemassa. Britanniassa asetettiin realistisesti tavoit- teeksi, että osallistuva budjetointi käsittäisi yhden prosentin (1 %) paikallisen viranomaisen harkinnanvaraisen budjetin kokonaissum- masta. Porto Alegressa vastaava luku on 18 %. Britanniassa todet- tiin, että vaikka kysymys onkin vain yhdestä prosentista, summa on siitä huolimatta asukkaiden päätettäväksi merkittävä. Sillä on suuri merkitys asukkaiden pohtiessa, miten alueen palvelut järjestetään ja miten asukkaiden hyvinvointiin ja alueen kehitykseen panostetaan.

Kouvolan palvelumallityön ohjausryhmä esittää, että kaupungin 2018 talousarvioon varataan:

- **Määräraha aluetoiminnan perustamista varten /starttiraha:** monipalvelupisteiden kalustaminen sekä teknologisten ja muiden laitteiden ja ohjelmien hankkiminen tai leasing (30 000 €/ monipalvelupiste x 8, yhteensä 240 000 €)
- **Monipalvelupisteiden kiinteät kulut ja henkilöstömenot** (arviolta ehkä 50 000 €/aluekeskus x 5, yhteensä 250 000 €). Tarkoittaa monipalvelupisteiden ylläpidosta ja alueparlamenttien vuosittaisesta toiminnasta aiheutuvia kuluja (kiinteistökulut/ sisäiset vuokrat, laitevuokrat ja henkilöstömenot), joille on määrätty nykyisin hyvinvointipalvelujen talousarviossa. (Kyse on enemmänkin laskennallisista eristä ja tarkoittaa lähinnä nykyisten käyttömenojen kohdistamista uudella tavalla).
 - Vastuhenkilöt kullekin monipalvelupisteelle (nykyinen yhteistyön, kirjastojen tms. palveluhenkilöstö)

- Aluekeskuksiin voidaan palkata myös työttömiä työnhakijoita
- **Aluekehittämiserä 1 milj. euroa/vuosi,** joka koostuu kahdesta osasta:
 1. **Aluekeskuskohtainen kehittämiserä** (2€/asukas) pienimuotoiseen kehittämistoimintaan (yhteensä 85 000 asukasta x 2€ = 170 000 €), jonka käytöstä päättää alueparlamentti
 2. **Innovaatorahavaraus** (yhteensä 830 000 €/vuosi), jota alueparlamenttien pitää hakea ja jota enemmistään myönnetään asukasluvua vastaava suhteellinen osuus/ aluekeskus. Innovaatorahaa voidaan myöntää myös yhteisesti useammalle aluekeskukselle. Rahoitettavien hankkeiden tai projektien tulee perustua alueelle laadittuun kehittämissuunnitelmaan ja kaupunkistrategian tavoitteisiin.
- **Innovaatorahan** myöntää kaupunginhallituksen jaosto (esim. tulevaisuus-, kehitysjäosto...)

ALUEKEHITTÄMISRAHA		1.	2.	
	Asukkaita (31.12.2014) ja osuus kaikista (%)	Aluekeskuskohtainen kehittämiserä 2 € /as (alueparlamentti päättää käytöstä)	Innovaatorahan ennimmäismäärä / aluekeskus (hakemuksen perusteella)	Yhteensä
Anjalankosken aluekeskus	15 162 as 17,8 %	30 260 €	147 740 €	178 000
Elimäen aluekeskus	7 961 as 9,3 %	15 810 €	77 190 €	93 000
Kouvolan aluekeskus	29 896 as 35,2 %	59 840 €	292 160 €	352 000
Kuusankosken aluekeskus (+Jaalan)	20 671 as 24,3 %	41 310 €	201 690 €	243 000
Valkealan aluekeskus	11 386 as 13,4 %	22 780 €	111 220 €	134 000
Yhteensä	85 076 as = 100%	170 000 €	830 000 €	1 000 000 €

Innovaatorahan mahdollisia käyttökohteita tai kokeiluja:

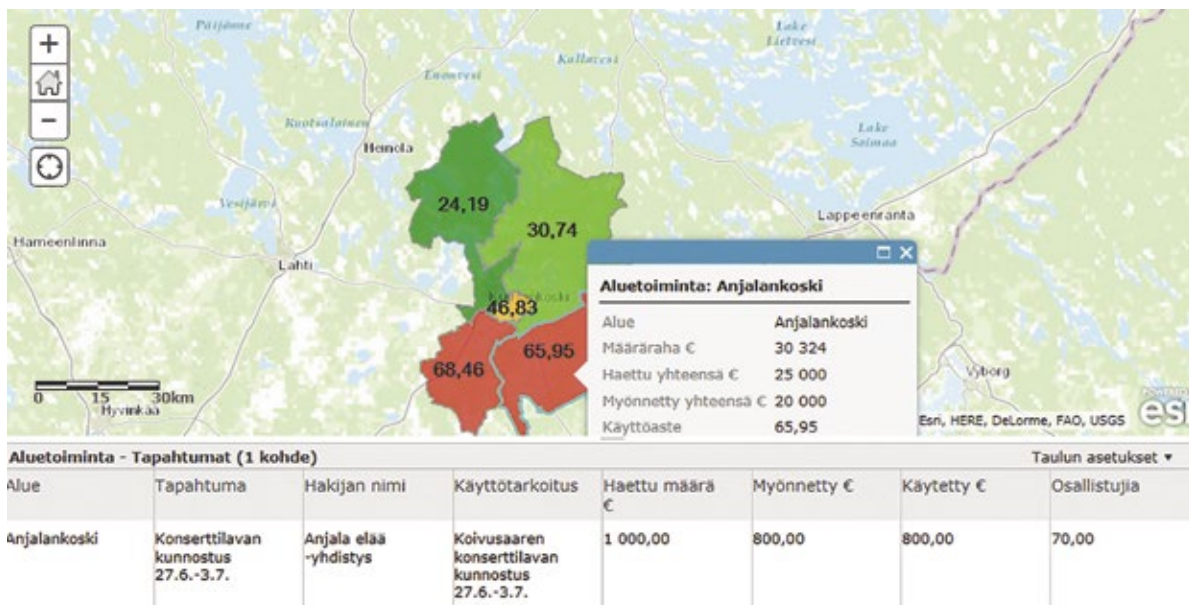
KOKEILU VOISI LIITYÄ:

- Lähiliikuntaan tai vertaistukeen
- Ennaltaehkäisevien hyvinvointipalveluiden kehittämiseen
- Ruokahävikin vähentämiseen
- Avoimen datan hyödyntämiseen asukasviihtyisyyden lisäämiseksi

- Älykkääseen liikkumiseen
- Arjen asumisen palveluihin
- Sosiaalisten innovaatioiden jalkauttamisen suunnitteluun
- Energiakäyttäytymiseen
- Ikääntyvien osallistumiseen
- Uusien työtilaisuuksien muotoiluun
- Taiteen hyödyntämiseen
- Yritystoiminnan edellytysten kehittämiseen

Aluekehittämisen rahan käyttöä seurataan karttapohjaisella verkkosovelluksella (ArcMap)

Alla olevassa kuvassa on esimerkki rahan käytöstä.

1.4 Aluekeskusten nimeämisen etuja

- Nopeuttaa erilaisten toimintojen yhdistämistä ja uusien toimintatapojen käyttöönottamista (monituottajuus, monikanavaisuus)
- Antaa tarkemman suunnan maan hankinnalle ja kaavoitukselle, liikenneväylien suunnittelulle ja teknisen infran rakentamiselle ja yksittäisen palveluverkon kehittämiselle
- Selkeyttää kaupungin kiinteistöpolitiikkaa antaen perustaa sille, mitkä kiinteistöt/rakennukset pidetään ja peruskorjataan, mistä luovutaan ja siten vähentää kaupungille koituvia kiinteistökustannuksia
- Mahdollistaa palvelujen laadun parantamisen palvelu- ja yhdyskuntarakennetta tiivistämällä
- Edistää uuden palveluyrittäjyyden syntymistä ja siten lähipalvelumarkkinoiden monipuolistumista
- Lisää luottamusta kunnalliseen päätöksentekoon, kun jo valmisteluvaiheessa tuodaan julki merkittävät suunnitelmat ja mahdollistetaan osallistuminen
- Parantaa asioiden valmistelua ja päätösten laatua hyödyntämällä paikallista asiantuntemusta
- Lisää kunnallisen toiminnan joustavuutta ja reaktiokykyä
- Tehostaa resurssien poikkihallinnollista käyttöä
- Saavuttaa kustannussäästöjä
- Helpottaa myös vaikeiden taloudellisten päätösten tekemistä ottamalla asukkaat mukaan niiden tekemiseen
- Rohkaisee asukkaita aktiivisuuteen ja vastuunottoon
- Saavuttaa samanaikaisesti suuren ja pienen mittakaavan

demokratia- ja tehokkuushyötyjä

- Vahvistaa kunnan hallinnon ja edustuksellisen päätöksenteon legitimitettä ja kuntalaisten sitä kohtaan tuntemaa luottamusta, ja siten koko kuntayhteisön elinvoimaa ja eheyttä
- Lisätä kaupunginosien tasapuolisuutta

Mitä kuntalainen hyötyy aluepalvelukeskuksiin perustuvasta palvelumallista

KUNTALAINEN SAA:

- Tiedon ja palvelulupauksen lähi- ja aluepalveluiden saatavuudesta tulevaisuudessa
- Mahdollisuuden kehittää omaa lähialuettaan
- Nykyistä helpompaa asiointia kun hajallaan olevia palveluja keskitetään aluekeskuksiin
- Innovatiivisia ja uudentyyppisiä monikanavaisia palveluja
- Väylän osallistua yhdessä tekemiseen, vaikkei olisi tottunut teknologia-avusteiseen toimintaan
- Verkostoitumisen kautta uusia yhteistyömahdollisuuksia ja aluetuntemusta
- Alueelleen paikan, jossa tapahtuu ja jossa on palveluja
- Matalan kynnyksen paikan, jonne on aina tervetullut ja jossa voi kohdata ihmisiä
- Käyttöönsä tiloja erilaisiin aktiviteetteihin

2 Digitalisaatio

PROJEKTIT JA KOKEILUT

Liikkumisen digitalisointi

Aikataulut • Opastus • Reittitys • Matkakortti lataukset

Konsernin digitalisointi

Sähköiset työtilat • Intra • SOME • Pilvipalvelut • HR
Matkustus • Ostolaskut • Asianhallinta • Etätyö
Etäkonttori • Etätyöpöydät • Web • Työnkulut

Opetuksen modernisointi

Sähköiset oppimisolustat • Sähköiset oppimateriaalit
Sähköinen YO-kirjoitus

Kirjaston rooli

Verkkokirjasto • E-aineistot • Tiedon jakaminen
Digineuvonta

Hyvinvointi digitalisointi

Kotisairaanhoido • Etä-/omahoito

Asiainnin digitalisointi

Ilmoittautuminen • Oikaisu • Tilavaraukset • Aloitteet
Häiriöt • Palautteet • Liittymätilaukset
Luvat ja hakemukset • Neuvonta

DIGITALISAATIO

Pilvipalvelut, Analytiikka,
Blockchain, Sosiaalisuus,
Tunnistaminen, Pelillistyminen,
Keinoäly, Api, Mobiliteetti,
Avoin, Joukkoistaminen, Data,
Jakamistalous, 3D, Robotiikka,
Tulostus, 24/7, Alustat,
Omnikanavat, Lifehack,
Big data, Smartcities, IOT

SUOMI.FI

Palveluväylä, Asiointivaltuudet,
Palvelutietovaranto, Viestin
välitys, Tunnistaminen,
Palvelunäkymät

UUDEN AJAN KOUVOLA

KOUVOLA DIGIRYHMÄ

JOHTAMINEN
KEHITTÄMINEN
SUUNNITTELU
TOIMEENPANO
JALKAUTUS

YMMÄRRYKSEN JA OSAAMISEN KASVATTAMINEN

Asiakassuhteen syventäminen

Palvelumuotoilu • Personointi • Vuorovaikutus

Innovaatit palvelu- ja toimintamallit

Opi virheistä • DATA hyödyntäminen • Normien purku
Oikea-aikaisuus • Arvoketjut • Ketteryys

Digitalisaatiota tukeva ekosysteemi

Innovaatiokumppanuudet • Palvelukumppanuudet
Elinvoima

Digitaalisten kanavien hyödyntäminen

Moni/Omni-kanavaisuus • Itsepalvelu • Mobile First

Virtaviivaiset digitaaliset prosessit

Automaatio • Lean • Reaaliaikaisuus

Ketterä ja osaava organisaatio

Laadukas ympäristö

Asiakaslähtöinen toiminta

Elinvoimainen kaupunki

Tasapainoinen talous

Palvelumalli

Keskustaviso

Kouvolan rautatie- ja maantieterminali

Edellä on kuvaus Kouvolan digitalisaation edistämisen- ja kehittämissuunnitelmasta, joka on laadittu Kouvolan kaupungin edustajien ja IsteKin Konsultointipalveluiden toimesta. Kouvolalla haluaa valtuustokyselyjen ja palvelumallityön ohjausryhmän mukaan olla edelläkävijä digitaalisten, sähköisten palvelujen käyttäjänä.

Palvelumallityön ohjausryhmä korostaa, että digitaalisten palveluiden kehittämisessä pitää ottaa huomioon asiakas- ja käyttäjälähtöisyys. On panostettava myös muutoskoulutukseen ja perehdytykseen. Digitalisaation edistämiseen on otettava mukaan yrityksiä ja oppilaitoksia. Digitalisoitunut kaupunki ja modernit palvelut ovat erityisesti nuorille aikuisille hyviä syitä hakeutua Kouvolaan.

Edelläkävijyys edellyttää asukkaille luotua yhteistä innovaatioalustaa ja avointa tietoa sekä innovaatio- ja kokeilutoiminnan rahoitusta. Uuden toimintatavan ja yhteistoiminnan myötä syntyy uusia digitaalisia palveluja ja innovaatioita vuoteen 2030 mennessä.

ELINVOIMAINEN EKOSYSTEEMI

Sosiaalisessa verkostossa jäsenien välillä on vuorovaikutusta ja heitä yhdistää jokin asia tai intressi. Myös esimerkiksi yksittäiset organisaatiot, yhteenliittymät ja ruohonjuuritason vapaamuotoiset liikehdinnät muodostavat verkostoja, joissa ihmiset edustavat näitä organisoitumisen muotoja. Tällöin puhutaan toimijaverkostosta. Verkoston ja yhteisön erot ovat nykyään hankalammin määriteltävissä kuin aiemmin. Esimerkiksi Facebookissa voidaan organisoitua sekä yhteisöllisesti että verkostomaisesti. Yhteisön ja verkoston keskeisenä erona voidaan pitää, että edellinen vaatii enemmän sitoutumista kuin jälkimmäinen ja kynnys yhteisön jäseneksi pääsyssä voi olla korkeampi.

Ekosysteemi on verkostojen erikoistapaus tai sen vakiintunut muoto, jossa on usein laaja kirjo erityyppisiä ja erikokoisia toimijoita kansalaisista ministeriöihin ja liike-elämästä järjestöihin. Ekosysteemillä viitataan luonnon ekosysteemien tavoin laajoihin yhteenliittymiin, jossa on keskenään vuorovaikutuksessa erityyppisiä toimijoita mutta ilman vastavuoroisuutta. Ekosysteemi -ajattelua on käytetty muun muassa nykyisistä mobiilimaailman ansaintamalleista (esim. tori.fi ja facebook), mutta se antaa ekosysteemi -käsitteestä suppean kuvan. Ekosysteemissä on jokin yhteinen nimittäjä, kuten julkishallinnon avoima data eli avoin data. (Lähde: Wikiopisto)

Verkostojen avulla erityyppiset palvelut ovat koko ajan saavutettavissa ja niitä voidaan luoda ilman omaa työpääomaa. Digitaaliset alustat ja alustatalous viittaavat tekniisiin palveluihin, joiden avulla eri osapuolet voivat tehdä verkostomaista yhteistyötä esimerkiksi kaupankäynnin, resurssien jakamisen tai muun vuorovaikutuksen muodossa. Kaupunki voi toimia ekosysteemin alustana eri palveluntuottajille ja luoda sitä kautta uusia työpaikkoja. Kuntalaiset hyötyvät vaikuttavista, itsepalveluun ja ennaltaehkäisyyn kannustavista digitaalisista palveluista, sekä voivat myös osallistua itse aktiivisesti palveluiden kehittämiseen. Organisaatio hyötyy läpinäkyvyydestä, ennakoitavuudesta ja sitä kautta resurssien tehokkaammasta hyödyntämisestä, yritykset ja muut toimijat uusista liiketoimintamahdollisuuksista ja kehittäjät esimerkiksi työkaluista sekä rajapinnoista digitaalisten palveluiden kehittämiseksi.

UUDEN AJAN KOUVOLA ON DIGITAALINEN VERKOSTOKAUPUNKI

Uuden ajan Kouvola on verkostokaupunki, joka toimii aktiivisena aluekehittäjänä ja paikallisen elinvoiman edistäjänä. Ekosysteemin eri osapuolet toimivat yhteisten tavoitteiden ja periaatteiden pohjalta tulevaisuushakuisesti, mutta vaihteittain aikaansaannosten puhuessa puolestaan. Kaupungilla on vahva rooli selkeän yhteisen päämäärän kirkastamisessa, mahdollistavan ekosysteemin ja innovaatioalustojen luomisessa, kumppaneiden hallinnassa ja koordinoimisessa, sekä ”yhdessä olemme enemmän” mentaliteetin vahvistamisessa.

Edelläkävijänä kaupunki tarjoaa erilaisia innovaatioalustoja, jotka ovat uusien tuotteiden, palvelujen ja markkinoiden kehittämistä mahdollistavia työympäristöjä. Innovaatioalustojen kautta koko Kouvolan kaupunkiyhteisö voi yhdessä synnyttää uusia palveluja, ratkaisuja ja liiketoimintaa parantaen alueen veto- sekä ja elinvoimaisuutta. Uuden ajan Kouvola hyödyntää toiminnassaan asiakas- sekä käyttäjälähtöisyyteen perustuvia innovaatioalustoja, jotka kattavat palvelun koko elinkaaren, aina ideasta kettertiin kokeiluihin ja kokeiluista valmiiksi palveluiksi. Kaupungin fasilitoimat innovaatioalustat tarjoavat tehokkaat ja toimivat mallit ja menetelmät ketterien pilottien tekemiseksi, asiakaslähtöisen yhteiskehittämisen läpiviemiseksi sekä uusien palveluinnovaatioiden ja teknologioiden hallittuun testaukseen, käyttöönottoon ja jatkuvaan kehittämiseen.

Kouvolan aluekeskusten aktiiviset toimijat (alueparlamentit) voivat muodostaa sosiaalisen verkoston ja mahdollisesti jopa yhteisön, jossa yhdistävänä asiana on esimerkiksi kaupungin kehittäminen. Tulevaisuudessa verkostoon liittyy myös muita toimijoita, esimerkiksi yhdistyksiä ja yrityksiä, jolloin verkostosta muodostuu tietovarantoinen kaupungin ekosysteemi.

Ote Kouvolassa 24.11.2016 kaupungin ja nuorisovaltuuston järjestämän tulevaisuusseminaarin ryhmätöistä, kun kysyttiin ”Mitä asioita digitalisaation, robotisaation ja automaation avulla Kouvolassa voitaisiin tehdä nykyistä paremmin, jotta arkesi helpottuisi.”

- Digitalisaatiosta yhteinen tavoite yli organisaatorajojen. Kaiken lähdeittävä toiminnan kehittämisestä, ei teknologia edellä.
- Roboteilla toimiva ilmainen joukkoliikenne.
- Joukkoliikenteen mobiilisovellus, jonka kautta näkee bussiaikataulut, bussin sijainnin kartalla ja josta voi ostaa mobiililipun.
- Livelähetyksiä parkkipaikoista ja muusta liikenteestä.
- Toimeentulotukea, kun mittarit osoittavat sen tarvetta
- Terveys- ja yhteispalvelubusseja kylille
- Yhden luukun/nettipalvelua kaikille palveluille
- Älyliikennevaloja
- Jonotilanteiden seuranta liveinä
- Ajanvaraukset ja hoitoon pääsy eri palveluihin
- Terveyspalveluita sähköisinä, esim. kysy lääkäriltä chat-palvelut, itsepalvelulabrat
- Kotona tarjottavat palvelut, esim. hammastarkastus
- Mobiilikaluston käyttöönotto mittauksissa
- Sähköistä asiointia mahdollisimman vähin tunnuksin
- Kuntalaisille sähköisiä vaikuttamisen, kommentoinnin ja kannanoton mahdollisuuksia verkkoon
- Sähköiset kaupungin asiakaskortit
- 3D-tulostimia lisää
- Tehtaiden energian hyödyntäminen ja hukkaenergian vähentäminen
- Viestinnän avulla positiivinen ilmapiiri ja kohderyhmille kohdistettua tietoa
- Opetukseen innovaatioyhteistyötä paikallisten oppilaitosten kanssa
- Virtuaalilasien hyödyntäminen opetuksessa ja oppitunteja internetin välityksellä
- Koulutusta monipuolisesti eri ikäluokille (Vanhemmat ihmiset ja teknologiaa ei-käyttävät tarvitsevat tukea ja opetusta teknologian käyttöönotossa.)
- Byrokratian korvaaminen digitaalisilla päätöksentekoportailla, päätöksentekoa tekoälyllä
- Katulamput keräävät auringosta oman energiansa
- Kaupunkipyörät on yhdistetty kaupungin sisäiseen maksuttomaan joukkoliikenteeseen
- Digitalisaation kehittyessä tietoturvaan on riittävästi varauduttava
- Varaudutaan, ettei palvelut etäänny liikaa käyttäjistä

TOIMINNAN MUUTOS

Digitalisaatio muuttaa toimintatapoja, jolloin palvelut ja työtehtävät automatisoituvat. Kyse on uusien prosessien ja toimintamallien luomisesta. Digitalisaatio sekä vähentää että luo uusia työtehtäviä ja ihmisille jää enemmän aikaa kokonaisuuden kannalta tuottavampiin työtehtäviin. Kuvoolalla on mahdollisuuksia digitalisaation edelläkävijyyteen ja toiminnan tehostamiseen, mikäli digitalisaatiomuutos onnistuu.

MUUTAMIA ESIMERKKEJÄ KUNTAPALVELUIDEN DIGITALISOINNISTA:

- Palvelut muotoutuvat kuntalaisen kulutuskäyttäytymisestä oppimalla, älykäs teknologia
- Automaatiikka vähentää ylläpitokustannuksia: esim. sensoreilla toimivat liikennevalot, tilojen ilmastointi, ovet auki-kiinni ilman henkilöresursseja
- Kunnan palveluita voi käyttää kunnan kanta-asiakaskortilla: voi varata tiloja, avata ovia, lainata kirjoja, maksaa palveluista...
- Sähköiset asiointipalvelut lisääntyvät: etonntti, evaraus, elupa, etiläus, etapahtumalupa, ympäristölupa
- Bussien kulkua voi seurata puhelimesta, bussilippuja voi varata ja maksaa mobiilisti ym.: joukkoliikenteen reaaliaikainen tietojärjestelmä
- Aluesuunnittelu voidaan pelillistää
- Palautteen antaminen ja vastausten saaminen helpottuvat ja nopeutuvat
- Datan avaaminen tekee toiminnasta entistä läpinäkyvämpää ja edistää uusien palvelusovellusten kehittelyä mm. energian kulutustietojen avaaminen johtaa uusiin energiansäästöideoihin
- Kännykkä toimii kirjastokorttina, kirjojen haku onnistuu kirjastossa puhelimen avulla paikkatietoa hyödyntäen
- Jonot lyhenevät ja katoavat
- Etäpalvelut lisääntyvät: kulttuuri-, terveydenhuolto-, turvallisuus-, neuvontapalvelut, hakemukset ym.
- Matkailu-, terveys-, kulttuuri-, sivistys-, tekniikka- ym. palveluiden kehittämiseen avautuu uusia mahdollisuuksia

Aluekeskusten monipalvelupisteiden työpajoihin kutsutaan eri alojen osajia innovatiiviseen yhteistyöhön. Työpaja toimii alueen asukkaiden, yritysten ja yhdistysten yhteen saattajana, testialustana ja mahdollistajana. Uudella yhteisöllisellä ja kokeilevalla toimintatavalla pyritään lisäämään digitaalisten ratkaisujen käyttöä asukkaiden elämässä.

3 Kuntatalous ja palveluverkkojen tiivistäminen

Kuntatalous ei kestä palvelutuotannon kustannusten jatkuvaa kasvua. Kuntalaisen palvelutarpeeseen on pystyttävä vastaamaan uusin menetelmin ja nykyistä kustannustehokkaammin. Ihmisten, pääomien ja palvelujen keskittymiskehitys on jatkunut pitkään ja muodostunut pysyväksi ilmiöksi. Paikkasidonnaisten eli kiinteässä paikassa sijaitsevien palvelujen suhteellinen osuus kaikesta palvelutarjonnasta on vähentynyt ja edelleen vähenee.

Palveluverkkoja on vuosien mittaan tiivistetty ja paikkasidonnaisia palveluja keskitetty erityyppisiin keskuksiin. Monista kiinteistöistä, ylimääräisistä seinistä, on luovuttu. Keskittämisen vastapainona palveluja on muutettu liikkuviksi ja sähköisiksi, mutta kaikkia palveluja ei kuitenkaan voi sellaisiksi muuttaa. Edelleen tarvitaan palveluja, jotka vaativat pysyvän tilan ja paikan. Kaikkia palveluita, varsinkaan päivähoito-, esikoulu- tai alakouluksikköä, jotka yleisesti nähdään tärkeiksi lähipalveluiksi, ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista edes alueellisesti keskittää.

Osa kaupunkilaisista on ymmärrettävästi huolissaan, kun monia paikkasidonnaisia palveluja ennakoidaan lakkautetaan tarkastelematta palveluja koko kaupungin näkökulmasta. Hyvä hallintokäytäntö edellyttää, että ennen palveluverkkojen tiivistämistä, suunnitelma palvelurakenteen muuttamisesta saatetaan avoimeen kuntalaiskeskusteluun.

Pitkälle tulevaisuuteen ulottuva palvelujen saatavuutta koskeva suunnitelma on kaupunkilaisten ja yrittäjien omien tulevaisuussuunnitelmien kannalta tärkeä. Kuntalaisille on toiminnallisesti ja taloudellisesti merkityksellistä ennakolta tietää, missä ja millaisia palveluja Kouvola on tarjolla vielä vuonna 2030. Sähköiset palvelut tulevat olemaan yhä useampien saatavilla, mutta paikkasidonnaisten palvelujen luo, kuten kirjasto, päiväkotit ja koulu, on kuljettava tavalla tai toisella.

KOUVOLA VUONNA 2030/Ote Kouvola 24.11.2016 kaupungin ja nuorisovaltuuston järjestämän tulevaisuusseminaarin ryhmätöistä

"Kouvola on värikäs, eläväinen kaupunki, jossa on positiivisesti ajattelevia avarakatseisia asukkaita. Kaupungin "sisämarkkinoita" on kehitetty - ajatellaan ja toimitaan terveen itsekästä oman kaupungin parhaaksi. Kouvola palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja digitalisaation huippua, mikä on houkuttanut kaupunkiin paljon etätöntyöntekijöitä. Eri-ikäisten ihmisten on hyvä asua Kouvola. Kuntalaisia kannus-

tetaan omatoimisuuteen ja toistensa tukemiseen. Alueiden omaleimaisuus ja kulttuuri kukoistavat, nurkkakuntaisuus on taakse jäänyttä. Vanhat kuntarajat on häivytetty. Asukkaat luottavat tulevaisuuteen.

Kouvola tunnetaan hyvästä imagosta ja ilmapiiristä, joka on muuttunut sallivaksi, edistykseksi ja kansainväliseksi. Avoimuudella on saatu kotipesä kuntoon. Asukkailta on tunne, että heidät huomioidaan yksilöinä ja he voivat vaikuttaa asioihin. Kouvola arvoavat omaa kaupunkiaan. Se näkyy sekä kuuluu puheissa ja toimissa.

Kouvolassa on yhteisiä tiloja, joissa kokoontua, tarjota osaamista ja vertaistukea sekä toteuttaa joukkoistamiskampanjoita erityiskohteisiin tai valmistaa tavaroita ja käsityötuotteita pientuotantona ja hoitaa eläimiä tai opetella kaupunkiviljelyä. Nuorille on hengauspaikkoja (kahviloita yms.). Ne ovat myöhään auki ja ikärajoittomia."

3.1 Valtuustokyselyjen tuloksia

Kokeileva ja osallistava Kouvola

Kaupunginvaltuuston "Kuntapalveluiden kehittäminen" -seminaarissa 24.4.2015 kysyttiin valtuutetuilta mielipiteitä palvelujen kehittämisestä.

KYSELYN TULOKSENA HALUTTIIN:

- Tarkastella kuntapalveluita kokonaisuutena
- Huomioida digitalisaatio
- Osallistaa sidosryhmiä
- Asettaa työryhmä valmistelevaan Kouvola kuntapalvelumallia 2030 *)

*) Työryhmän perustamisesta kaupunginosien tasapuolisen kohtelun edistämiseksi oli tehty valtuustaloite, kv 2.2.2015 § 11.

SUURIN OSA VASTANNEISTA VALTUUTETUISTA OLI SITÄ MIELTÄ, ETTÄ:

- Palvelujen tarjonta kiinteistä rakennuksista vähenee
- Sähköiset ja liikkuvat palvelut lisääntyvät

- Digitalisaation, automaation ja robotiikan hyödyntäminen lisääntyy
- Palvelut, jotka voidaan muuttaa sähköisiksi, pääsääntöisesti muutetaan
- Palvelukeskusten maantieteellisen sijainnin määrittäminen ja palvelujen alueellinen tasapuolisuustarkastelu on tärkeää

Maaliskuussa 2016 valtuutetuilta, keskeisiltä viranhaltijoilta ja pääluottamusmiehiltä kysyttiin Kouvolan tulevaisuuskuvaa. Kyselyn perusteella Kouvolan kaupunki haluaa olla kokeileva, asiakaslähtöinen ja elinvoimainen kaupunki.

Kokeilevan, asiakaslähtöisen ja elinvoimaisen kaupungin keskeisiä ominaisuuksia:

- Uusien kokeilujen mahdollistaminen
- Edelläkävijän maine
- Kaupunkilaisten kokeminen voimavarana sekä palvelujen että kehittämisen näkökulmasta
- Kaupunki on ihmisten, yhteisöjen ja verkostojen kaupunki
- Kaupungissa on käytössä monia erilaisia osallisuuden muotoja. Alhaalta ylöspäin tapahtuva kehittäminen ja teknologia tukevat osallisuuden kehittämistä.
- Johtamisessa näkyy osallistuvan budjetoinnin kaltaiset toimintamallit, alueelliset toimielimet ja asiakastiedon kerääminen, analysointi ja hyödyntäminen
- Johtaminen on vuorovaikutteista, avointa ja osallistavaa, asiakkuuksien johtamista
- Asiakastarpeen tunnistaminen, asiakkuuksien hallinta sekä palveluverkon ja monituottajamallin hallinta määrittävät palvelujen järjestämistä
- Yritysyhteistyö on tärkeää, mutta myös suhteet oppilaitoksiin, tutkimukseen ja valtionhallinnon organisaatioihin ovat merkittäviä

3.2 Paikallinen kehittäminen tulevaisuustutkijoiden ja VM:n selvitysraportin mukaan

Tulevaisuustutkijoiden mukaan paikallisessa kehittämisessä vahvistuu:

KUNTALAISUUS "Alhaalta alas"

Kuntalaistasolla kansalaisten vastuu itsestään ja lähimmäisistään kasvaa. Suora demokratia haastaa edustuksellista demokratiaa ja päätöksentekoa.

KUNNANOSAT "Lämpimät yhteisöt"

Samaan aikaan vahvistuvat globaalius ja paikallisuus. Keskittymisen ja hajautuminen vuorottelevat. Organisaatiot madaltuvat ja vuorovaikutus lisääntyy.

KUMPPANUUDET "Yhdistävät verkostot"

Kansalaisjärjestöjen merkitys korostuu. Jakamistalous vaikuttaa yrityselämään ja luo uusia yhteisöjä.

Valtiovarainministeriön selvitysraportti, "Alueellista demokratiaa":

Raportti on osa valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön keväällä 2012 käynnistämää selvityskokonaisuutta. Siinä käsitellään demokratian alueellisia toimintamalleja Suomessa ja Pohjoismaissa sekä osallistuvan budjetoinnin kansainvälisiä käytäntöjä. Selvitys tuotti tietoa kuntademokratian kehittämiseksi ja kuntalain uudistamistyön pohjaksi siitä, miten asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet toteutuvat kunnissa nimenomaan alueellisen toiminnan kautta.

Raportin mukaan alueellista osallistumista ja vaikuttamista sekä asukkaiden tieto-, suunnittelu-, päätöksenteko- ja toimeenpano-osallisuutta ja vastuuta vahvistamalla kuntien on mahdollista:

- Parantaa asioiden valmistelua ja päätösten laatua hyödyntämällä paikallista asiantuntemusta
- Lisätä kunnallisen toiminnan joustavuutta ja reaktiokykyä
- Tehostaa resurssien poikkihallinnollista käyttöä
- Saavuttaa kustannussäästöjä
- Helpottaa myös vaikeiden taloudellisten päätösten tekemistä ottamalla asukkaat mukaan niiden tekemiseen
- Rohkaista asukkaita aktiivisuuteen ja vastuunottoon
- Saavuttaa samanaikaisesti suuren ja pienen mittakaavan demokratia- ja tehokkuushyötyjä sekä näin
- Vahvistaa kunnan hallinnon ja edustuksellisen päätöksenteon legitimitettiä ja kuntalaisten sitä kohtaan tuntemaa luottamusta, ja siten koko kuntayhteisön elinvoimaa ja eheyttä

3.3 Kaupungin elinvoima maakuntahallintouudistuksen jälkeen

Maakuntahallintouudistuksesta tai sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta Kymenlaakso ja Kouvola eivät vahvan valtionohjauksen takia voi odottaa merkittävää kilpailu- tai vetovoimaedun lisäystä suhteessa muihin maakuntiin tai kaupunkeihin. Lisätäkseen elinvoimaisuuttaan Kouvolan on pikemminkin hyödynnettävä enemmän omien asukkaiden ja sidosryhmiensä osaamista ja voimavaroja. Kaupunki kasvaa sisältä, joten tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat yksityiset palveluntuottajat, yritykset, oppilaitokset, yhdistykset, seurakunnat ja järjestöt sekä kuntalaiset.

Maakuntataseisten uudistusten toteuduttua peruskaupungeissa merkittävään osaan kuntaliiton ja eri ministeriöiden selvitysten mukaan nousevat seuraavat tehtäväkokonaisuudet:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen
- Elinvoiman edistäminen ja edunvalvonta

Kuntaliiton mukaan kuntapalveluja tulisi kehittää innovatiivisesti ja käyttäjälähtöisesti yhdessä kumppaneiden kanssa. Uusia innovatiivisia palvelukonsepteja ovat mm:

- Uudenlaiset, hallintorajat ylittävät palvelukonseptit
- Kumppanuus palvelujen järjestämisessä
- Ostopalvelut yrityksiltä ja muilta yhteisöiltä
- Teknologian hyödyntäminen
- Yhteispalvelu
- Henkilöstön työnjaon uudistaminen ja osaamisen vahvistaminen

Kaupungin sisäisestä elinvoimasta valtiotieteen tohtori Timo Aro toteaa, Kouvolaakin koskevassa elinvoima -analyysissä, seuraavaa:

Kaupungin sisäiseen toimintaympäristöön vaikuttavat kyky tehdä päätöksiä, muutosherkkyys, sisäinen yhteistyö- ja luottamuskulttuuri, yhteistyörakenne ja sopimusjärjestelyt sekä seudun tekemät strategiset painopistevalinnat.

Sisäisen elinvoiman vahvistamisen avainroolissa ovat seuraavat mentaaliedut, joiden lisäämiseen ja parantamiseen myös palvelumalli tähtää:

- Tulevaisuusko
- Myönteinen kasvuretoriikka
- Identiteetti
- Ilmapiiri
- Fiilistekijät
- Muut kunnan kehitystä vahvistavat yhdistävät tekijät

Kouvolassa valmistelussa olevat suunnitelmat - elinvoimaohjelma ja tulevaisuuden palvelumalli - tähtäävät kaupungin elinvoiman, yhteisöllisyyden ja demokratian lisäämiseen sekä laadukkaiden palvelujen turvaamiseen. Suunnittelua on tehty kaupungin toimijoiden ja palvelujen järjestäjien, tuottajien sekä maankäytön suunnitteluun, joukkoliikenteeseen ja asumiseen liittyvien tahojen kanssa. Lisäksi alueellista tietämystä on lisätty asukkaita osallistamalla.

3.4 Kouvola-tarinaa

"Elän Kouvolaassa"

En halua kuluttaa aikaani ruuhkissa tai uuvuttavissa jonoissa. Minulle on tärkeää, että liikkuminen on sujuvaa ja saan laadukkaita palveluja silloin, kun niitä tarvitsen, asunpa Kouvolan keskustassa, aluekeskuksessa tai sen lähellä. Minun kaupunkini uudistuu rohkeasti ja tarvittaessa saan mielipiteeni kuuluviin, koska meidät kaikki halutaan mukaan kaupungin kehittämiseen. Teknologian hyödyntäminen, liikuvat ja perinteiset palvelut tekevät arjestani helppoa. Tunnen kaupungin omakseni, täältä löydän itselleni merkityksellisiä, viihtyisiä ja erityispiirteisiä paikkoja ja asioita, joista saan voimaa. Minulle on tärkeää, että lapseni saavat sellaista hoitoa ja koulutusta, joka on heille parasta. Minun kaupungissani ennaltaehkäistään monia asioita, näin ei pääse syntymään suurta korjausvelkaa rakennuksiin, eikä ihmisiin. Minun kaupungissani erilaisia palveluja ja toimintoja on alueellisesti keskitetty aluekeskuksiin ja osittain yhdistetty samoihin tiloihin. Monipalvelupisteistä löydän sopivasti sivistystä, kulttuuria sekä liikunta- ja osallistumismahdollisuuksia. Haluan, että minulle jää rahaa asumiskulujen jälkeen muuhunkin elämään. En välttämättä tarvitse omaa autoa, koska voin kulkea edullisesti ja vaivattomasti toisiinsa yhteen sovitetuilla julkisilla ja muilla kulkuneuvoilla.

Kun kovasti kaipaen vilskettä, olen Helsingin rautatieasemalla tunnissa tai Pietarissa parissa. Kun vieraammat kulttuurit kutsuvat, olen lentokoneessa muutamassa tunnissa. Kun haluan erämaahan, siirryn puolisen tuntia pohjoiseen. Haluan elää avoimessa innostavassa ilmapiiressä, jossa ideat kokeilujen kautta toteutuvat. Haluan toimia yhteisössä, joka rakentaa viihtyisintä ja parasta kaupunkia ikinä. Haluan elää kaupungissa, jossa vanheneminen ei pelota. Tunnen omakseni kaupungin, jossa on vahvat verkostot ja hyvinvoinnista huolehtivaa teknologiaa. Haluan elää kaupungissa, joka kiinnostaa monia, josta monet haluavat ottaa oppia ja jonne moni muuttaa asumaan, yrittämään ja kasvattamaan yhteistä elinvoimaamme. Olen ylpeä asuinalueestani ja kaupungistani ja kehuu sitä surutta muillekin.

4 Ohjausryhmä ja työryhmä

Kaupunginhallitus asetti Kouvolan tulevaisuuden 2030 palvelumallin valmistelua varten ohjausryhmän 15.6.2015 § 158. Ohjausryhmään nimettiin jokaisesta valtuustoryhmästä edustaja. Ohjausryhmän tehtäväksi määriteltiin esityksen tekeminen Kouvolan tulevaisuuden 2030 palvelumallista, joka on osa kaupunkistrategiaa ja jota tarkistetaan neljän vuoden välein.

Palvelumalliohjausryhmä:

VARSINAINEN JÄSEN	VARAJÄSEN
Sakari Smeds (KD) pj.	Vesa Vainio
Marjo Lakka (SDP) varapj.	Outi Kasurinen
Sinikka Rouvari (KOK)	Birgit Koskela
Maija Lehtomäki (KESK)	Topi Seppälä
Marja-Terttu Nuorivuori (SIT)	Matti Norppa
Antti Eskelinen (PS)	
Katja Airaksinen (DEM)	Antti Koivisto
Anssi Tähtinen (MUUT)	
Tiina Saavalainen (VAS)	Mika Byman
Kaisa Spies (VIHR)	Ritva Sorvali
Ohjausryhmässä asiantuntijoina:	
Strategia- ja kehittämisjohtaja Jyrki Harjula	
Kehittämispäällikkö Heli Veripää	

Palvelumallityön ohjausryhmä on kokoontunut vuoden 2016 loppuun mennessä kymmenen kertaa ja työryhmä seitsemän kertaa. Palvelumalli 2030 -ehdotuksen on tarkoitus valmistua vuoden 2016 loppuun mennessä. Palvelumallityö jakaantuu kolmeen vaiheeseen:

1. Palvelujen nykytila
2. Palvelujen suuntalinjat
3. Palvelujen tavoitetilä 2030

Työn ensimmäisessä vaiheessa on tutustuttu toimintaympäristön muutoksiin ja tulevaisuuskuviin. Palvelujen nykytilaa on kuvattu ja väestöstä ja saavutettavuudesta on tehty palvelualue selvityksiä. Tilaliikelaitos on salkuttanut kiinteistöjä. Toisessa vaiheessa tehtiin palvelujen linjauksia ja käynnistettiin digitalisaatiosuunnitelman valmistelu. Kolmannessa vaiheessa kuvataan tarkemmin palvelutarjonnan tavoitetta ja suunnitellaan aluekeskusten toimintatapoja ja sisältöjä sekä testataan yhden tai kahden monipalvelupisteen toimivuutta alueen toimijoiden kanssa. Testaus antaa tarkempaa tietoa toiminnan vaatimista edellytyksistä.

TYÖRYHMÄ

Palvelumallityötä varten perustetun poikkihallinnollisen työryhmän kokoonpano on vaihdellut asiasisällön mukaan. Työryhmään ovat kuuluneet:

VARSINAISET JÄSENET	ASIAANTUNTIJAT, kutsutaan tarvittaessa paikalle
Jyrki Harjula, pj	Petteri Portaankorva
Harri Kivelä	
Heli Veripää, siht.	
Arja Kumpu	Mervi Takala
Ismo Korhonen	Tuula Jaakkola
Liisa Korppi	Veikko Niemi
Vesa Toikka	Katja Bergbacka
Topi Suomalainen	Hannu Tylli

4.1 Palvelumalliväliraportin julkaisu, osallistaminen ja kommentit

Palvelumallityön väliraportti julkaistiin elokuussa 2016. Tilaisuuteen oli kutsuttu keskeisiä sidosryhmiä, lähimedian edustajia ja yhdistyksiä. Palvelumallityön väliraporttia on esitelty syys-lokakuussa 2016 seitsemässä asukastilaisuudessa: yhdistysten kokouksessa, Pohjois-Kymen Kasvun ”Asukkaat paikalliskehittäjinä” -tilaisuudessa sekä Korian, Kuusankosken, Valkealan, Kouvolan ja Inkeröisten asukasareenoissa. Lisäksi palvelumallityöstä on kerrottu kouvola.fi -sivustolla, jonne on myös voinut kommentoida asiaa.

Kommenteissa on enimmäkseen oltu tyytyväisiä palvelumalliin. Eniten kysymyksiä on esitetty:

- Alueparlamenttien jäsenten valintatavasta
- Digitaalisista palveluista
- Eri ikäryhmistä ja niiden yhteistyöstä
- Viestinnästä ja positiivisesta fiiliksestä
- Erilaisista alueista, niiden jaoista ja painopisteistä
- Yhdistysten toiminnasta
- Koko Kouvolan hyödyn esille ottamisesta
- Alueparlamenttien roolista
- Monipalvelupisteistä matalan kynnyksen paikkana ja nuorten huomioonottamisesta

Kouvola.fi -sivustolla on voinut kirjoittaa kommentteja nimimerkillä: jonkin verran tuli kritiikkiä. Eniten on kritisoitu sitä, että puretaanko palvelumallilla Suur-Kouvola ja siirrytään erillisiin kuntiin.

Muutama kommentti tuli myös koskien Korian ja Elimäen sekä Jaalan ja Kuusankosken yhteisiä aluekeskuksia sekä monipalvelupisteiden paikkoja.

Paikallislehdissä ja sosiaalisessa mediassa on ollut kirjoituksia asiasta. Alueparlamentti -sanana on herättänyt ihmetystä. Alueparlamentit koettiin yhdessä kirjoituksessa näennäisdemokratiaksi. Monipalvelupisteet nähtiin myös järjestöaloiksi. Lehdet ovat ot-sikoineet palvelumallia mm. seuraavasti: Paluu vanhaan vai jotain kokonaan uutta, Päättävällaton alueparlamentti on vain keskustelukerho, Heti sorvaamaan uutta palvelumallia, Kouvola ei tarvita enää lisää työryhmiä, Päättämistä lähemmäs, Kouvolaan esitetään viittä aluekeskusta, Kouvolaan esitetään viittä aluekeskusta ja alueparlamenttia – Aluekeskukset saivat takuun kiinteiden palvelujen säilymisestä, Alueparlamentti ei vakuuta kaikkia.

Syyskuussa 2016 lähetettiin kysely keskeisille sidosryhmille: yhdistykset, seurakunnat, yrittäjäjärjestöt, nuorisovaltuusto. Vastauksissa tuli esille:

- Aluejakojen vaikeus
- Foorumeiden määrä
- Tasapuolinen rahoitus
- Päätöksenteko ja virkamiesten jalkautuminen alueille

Tärkeimmiksi tavoitteiksi todettiin:

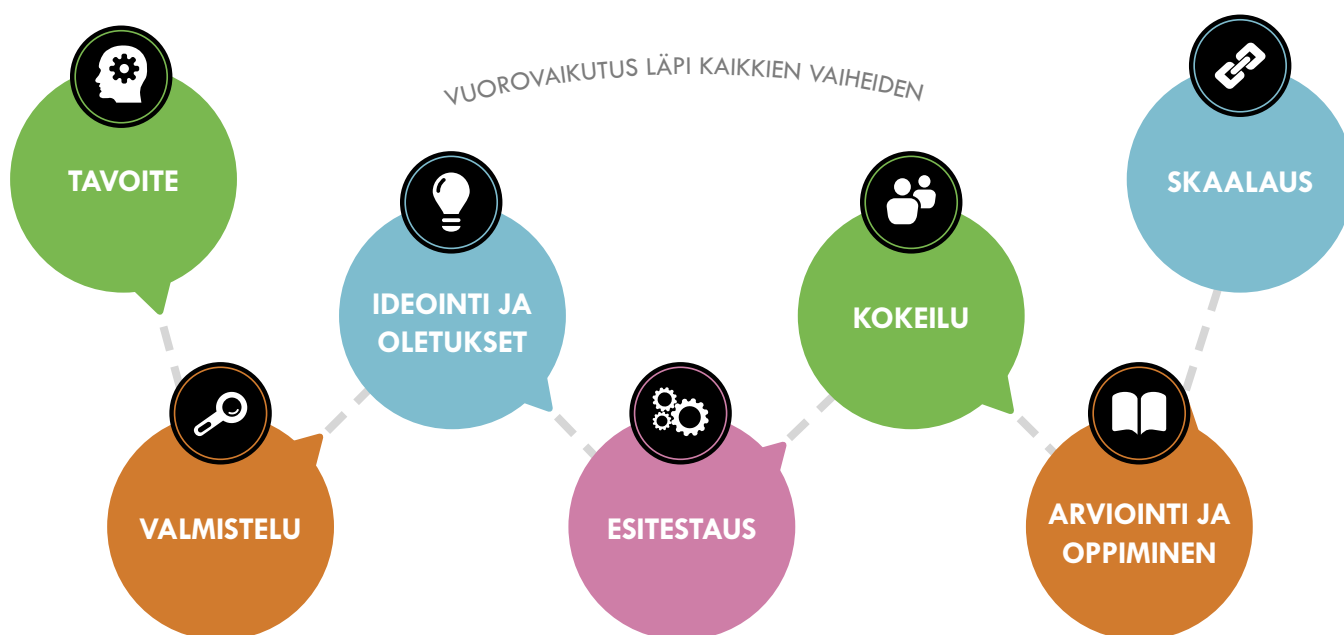
- Yksittäisten ihmisten tarpeiden tunnistaminen
- Asiakslähtöisyys
- Yhteisöllisyys
- Palveluiden saatavuus
- Alueiden elinvoimaisuus
- Eri alueiden tasa-arvoisuus
- Paikallinen identiteetti
- Hyvinvointi
- Terveysten edistäminen
- Innovatiiviset ja sähköiset palvelut
- Keskushallinnon tehtävien jakaminen
- Alueellisen kehityksen edistäminen ja keskusten avulla alueiden elinvoimaiseksi muuttaminen sekä kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö.

Alueparlamentin puheenjohtajalle toivottiin puheoikeutta valtuustossa. Toivottiin kyläyhdistysten huomioonottamista. Monipalvelupistettä toivottiin keskeiselle paikalle, asiointiliikenteen yhteyteen, kaupungin tyhjiin kiinteistöihin. Osan palveluista toivottiin liikkuvan ihmisten luo. Monipalvelupisteisiin toivottiin esim. kirjastopalveluja, sähköisiä palveluja, yhteispalvelupisteitä, neuvontaa, terveyspalveluja. Lisäksi toivottiin liikuntatapahtumia, kokoontumiskerhoja, harrastetiloja ja tukipalveluja. Sähköisiksi palveluiksi toivottiin erilaisia hakemuksia, ilmoittautumisia, ajanvarauksia ja rutiininluontoisia tehtäviä.

5 Palvelumallityön eteneminen ja aluetoiminnan riskeihin varautuminen

Palvelumallityö etenee kokeilulla yhdessä tai kahdessa aluekeskudessa. Palvelumallin periaatteiden tultua hyväksytyksi, aloitetaan alueellisten palveluiden tarkempi suunnittelu. Siihen kuuluu aluepalveluiden määrittely, eli mitä palveluja ko. alueella on tarjolla, missä toimipisteissä ja miten palvelut järjestetään (kiinteässä paikassa, liikkuvina ja/sekä sähköisenä, omana tuotantona ja/sekä ostopalveluna). Samoin määritellään palveluluokitukset.

► Palvelumallikokeilun vaiheet

Kouvolan aktiivinen yhdistystoiminta, yhteisötyön palvelut, nykyinen asukastoiminta ja vahvan identiteetin omaavat alueet mahdollistavat aluetoiminnan kehittämisen.

ALUETOIMINNAN RISKEIHIN VARAUTUMINEN

- Maakuntahallinto- ja sote-uudistukseen varaudutaan toimintaa suunnitteleamalla
- Aluekehittämisen toimintaperiaatteet käsitellään yhdessä
- Palvelumalliin liittyvistä uusista toimintatavoista viestitään kattavasti

- Aluetoiminta resursoidaan
- Toimijoita innostetaan mukaan toimintaan
- Alueparlamentteihin pyritään saamaan monialaista osaamista
- Kaupungin ja yhteisöjen yhteistyötä vahvistetaan
- Paikkasidonnaisia palveluja keskitetään aluekeskuksiin
- Aluetoiminnalle asetetaan toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita ja niitä seurataan
- Eri osapuolet sitoutetaan toimintaan

6 Keskeisiä käsitteitä

ALUEKESKUS = Suuralueelle valkoisella merkitty alue tai alueet, joille paikka- ja rakennussidonnaisia palveluja keskitetään.

ALUEPARLAMENTTI = jokaisella suuralueella on alueparlamentti

DIGITALISAATIO = teknologian ja tiedon mahdollistama toimintatavan muutos, jolla voidaan kyseenalaistaa koko palveluprosessi. Digitalisaation avulla voidaan synnyttää uudenlaista toimintaa ja se mahdollistaa yhtäläisen tiedon ja palveluiden saannin paikasta riippumatta.

MONIPALVELUPISTE = jokaisella suuralueella on yksi tai asiakastarpeisiin perustuen useampi monipalvelupiste, jonka tulee sijaita aluekeskuksessa (karttaan oranssilla merkityllä alueella). Monipalvelupisteiden paikat valitaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

SUURALUE = Aluekeskuksen ympärillä oleva alue

7 Liitteet

LIITE 1 Esimerkkejä palvelujen luokittelusta

LIITE 2 Sote-palvelujen järjestämisvastuu siirtyy maakuntatasolle,
kuntatason vastuulle jää seuraavia palveluja

LIITE 3 Kouvolan kaupunkistrategian mukaan

Muut liitteet osoitteessa <http://kouvolafilis.fi>

- Edullisuusvyöhykkeet
- Palveluiden määrä
- Väestökartta
- Palvelut kartalla
- Palvelukeskukset
- Tilastot
- Väestömuutos (kartat)

Esimerkkejä palvelujen luokittelusta (Lähde: Mikkelin kaupunki)

1. KOTIIN ANNETTAVAT PALVELUT

- Vanhusten ja vammaisten kotihoito
- Lapsiperheiden kotipalvelu
- Vanhusten tukipalvelut
(mm. ateriapalvelut, turvapalvelut ja kuljetuspalvelut)

2. LÄHIPALVELUT

- Päivähoito
- Perusopetus pienimmille
- Digitaaliset palvelut

3. PÄIVITTÄISPALVELUT

- Yhteis palvelupiste
 - Yhteis palvelun perusvarustus mukaan lukien Sähköiset palvelut
 - Sosiaalitoimen palveluja, mukaan lukien Vammaishuolto ja päihdehuolto
 - Asuntotoimen palveluja
 - Rakennusvalvonnan palveluja
 - Joitakin valtion palveluja
- Vanhusten päivätoiminta
- Perusterveydenhuollon lääkäri ja hoitajapalvelut
- Neuvolapalvelut
- Perussosiaalitoimi
- Perusopetuksen ylemmät luokat
- Kirjasto
- Liikuntapaikat
- Kansalaisopiston palvelut
- Musiikkiopiston toimipiste
- Vuodeosasto

Palvelut, joihin kaupungilla ei ole järjestämisvastuuta

- Posti
- Apteekki
- Vähittäiskaupan peruspalvelut
- Pankkiautomaatit

4. ERITYISPALVELUT

- Lukio (mahdollisesti verkostomaisesti toimiva)
- Ammatillinen koulutus
- Kulttuuripalvelut
- Nuorisopalvelut
- Pelastuspalvelut
- Lääkäripäivitys
- Vuodeosastot
- Työterveys
- Ympäristönsuojelu
- Ympäristöterveydenhuolto
- Rakennusvalvonta
- Mittaus- ja kartastopalvelut
- Maankäytön suunnittelu
- Maaseutupalvelut

5. INTRASTRUKTUURIPALVELUT

- Vesihuolto
- Liikenneväylät
- Jätehuolto
- Puistot ja yleiset alueet
- Joukkoliikenne
- Tietoverkko

Sote-palvelujen järjestämisvastuu siirtyy maakuntatasolle, kuntatason vastuulle jää seuraavia palveluja

YLEINEN TOIMIALA

- Paikallisen identiteetin, demokratian ja yhteisöllisyyden edistäminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Elinvoiman edistäminen
- Edunvalvonta
- Elinkeinoelämän edistäminen
- Omistajapolitiikka
- Konsernijohtaminen
- Yhdistysten ja vapaan kansalaistoiminnan tukeminen
- Kylätoiminnan edistäminen
- Työllisyyttä edistävät palvelut
- Energiahuolto
- Tietoverkkojen rakentaminen ja ylläpito

OPETUS- JA KULTTUURIPALVELUT

- Päivähoito
- Esiopetus
- Varhaiskasvatus
- Perusopetus, lisäopetus
- Aamu- ja iltapäivätoiminta
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Ammatillinen aikuiskoulutus
- Vapaa sivistystyö, yleinen kulttuuritoiminta
- Teatterit, orkesterit, museot
- Liikunta ja nuorisotyö
- Kirjasto- ja tietopalvelu

TEKNISET PALVELUT

- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Maapolitiikka
- Kunnallistekninen infra
- Liikenne, joukkoliikenne ja kevyen liikenteen väylät
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Energian tuotanto ja jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristötoimen tehtävistä osa

MUUT PALVELUT

- Kasvatavat työllisyysvastuut, pitkäaikaistyöttömien työllistämismenot
- Yksityistiet ja maaseudun kehittäminen

Kouvolan kaupunkistrategian mukaan:

- Edistämme Kouvolan henkistä yhteen kasvamista, jotta kaupunki koettaisiin omaksi paikaksi.
- Arvioimme palvelutarjontaa (mitä), -verkkoa (missä) ja -järjestämistapaa (miten, oma/osto) koskevien päätösten vaikutuksia jo ennen päätöksentekoa.
- Kaupungin osa-alueita kehitetään paikallisin voimavaroin ja osapuolten vuorovaikutuksessa.
- Kaupunkirakennetta eheytetään tukeutuen nykyiseen taajama- ja palvelurakenteeseen.
- Suunnittelussa sovitetaan liikennejärjestelmän, asumisen, palvelujen ja yrittämisen tarpeet.
- Aktivoimme ja kannustamme järjestöjä ja kyläyhteisöjä edistämään hyvinvointia ja tuottamaan palveluja yhteistyössä kaupungin kanssa.
- Maaseudulle rakennettua infrastruktuuria hyödynnetään ja kehitetään.
- Asiakkaan ja omaisen osallisuutta ja vastuuta yhteisöstä lisätään ja vastuuseen kannustetaan.
- Maaseudun yritystoiminnan jatkuminen ja vahvistuminen turvataan.
- Elinvoimaisia kyliä ja taajamia vahvistetaan.
- Palvelujen sijoituksessa ja mitoituksessa otamme huomioon palvelutarpeen ja palvelujen vaikutusalueen.
- Osaamiseen, digitalisaatioon ja tietoon perustuvia liiketoimintoja vahvistetaan.

